

279959

1939-40

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară
de educație, cultură profesională și afirmare națională

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ANUL XVI. — Nr. 1—2.

ZĂLAU — IANUARIE—FEBRUARIE 1939

LIBRĂRIE KÖNYVTÁR

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație, cultură profesională și afirmare națională

ADEVĂRATA EDUCAȚIE NAȚIONALĂ INTEGRALĂ

de D. MĂRGINEANU

Răpit de o emoție profundă și un entuziasm general până la extaz, în ziua de azi, 27 Februarie, când un Neam întreg sărbătorește marele praznic național : cu fiorul recunoștinței și a mulțumirei creștinești aducem, în acest loc, omagiile noastre de adânc și nestrămutat devotament față de Mântuitorul și Marele Ctitor al renașterii naționale, M. S. Regele Carol al II-lea.

După prima filă scrisă în istoria nouă a Țării, la aniversarea noului așezământ constituțional pentru fundamentarea României, așezată pe o muncă vie și constructivă ; într'o atmosferă de o spiritualitate de armonie și prosperitate, în adâncurile sufletului simt o puternică șooptă spontană, ce străbate în mod fulgerător la suprafață și se sintetizează în cuvintele puse în fruntea acestor rânduri, ca o concretizare a unui ideal, pentru care s'au risipit atâta munca, strădanie și chiar abnegațiune și entuziasm, în cei douăzeci de ani de unire politică.

Nici școala n'a putut fi scutită de convulsunile bolnave ale politicianismului, iar o mare majoritate dintre muncitorii ei onești și idealişti (căci în corpul didactic au rămas mulți pe această linie) trebuia să asiste, cu toată durerea sufletească, la tristul spectacol al năruirii operii de mulți ani de muncă trudită.

Școala de toate gradele apucase pe un drum greșit și un povârniș periculos.

* * *

Nu vreau să privesc problema sub aspectul științific sau doctrinar. Mai mult sub aspectul ei de ansamblu. Știința pedagogiei, cu toate ramificațiile ei, a disecat-o în cele mai minuscule amănunte. S'au enunțat principii și s'au elaborat sisteme după pretențiile celor mai subtili teoreticieni. Discu-

țiile angajate pe acest tărâm, în cadența evolutivă, au ajuns aproape la banal. Se făcea enorm de mare paradă de principii. Școala muncii, activismul, individualismul, localismul, regionalismul etc. toate încărcău mintea bietului dascăl prin tratate, conferințe și discuții, îngrămădite la întâmplare în calea orientării practice. Toate rămăneau însă o parodie, fără realizări practice în viața de toate zilele a elevilor.

În realitate, școala își urma drumul ei tradițional: școala cărții. Un formalism steril, fără nici o vlagă. Toată străduința s'a îndreptat spre cultura minții, până la intoxicație, în detrimentul celei fizice și morale. Se făcea cultul educației individuale, ignorându-se colectivitatea. Și acest ritm greșit și unilateral a influențat în mod atât de dezastruos — până la tragic — asupra generației tinere, ce se ridica în atmosfera libertății și a unității noastre politice pentru a lua locul »generației de jertfă«.

Cu alte cuvinte, școala era lipsită de elementele componente, izvorite din nevoile ființei și propășirii naționale. Era încorsetată în haină străină ce nu o prindea și n'avea nimic comun cu aspirațiunile neamului. Factorii vii ai societății se desinteresau aproape complet de educația tineretului și nu învredniceau dascălii neamului de colaborarea lor. Cam acesta era aspectul de ansamblu în care se prezenta școala și educația tineretului în trecutul apropiat.

* * *

Cinste și recunoștință acelor dascăli, cari și în timpul de furtună sufletească a neamului, au stat pe aceeași linie de luptă și de muncă obștească. Dăscălimea sălăjană — cu foarte disparente excepții — a fost întotdeauna la datorie, chiar la înălțimea datoriei. Suntem obligați să facem această mărturisire, în interesul adevărului. Aici n'a lipsit spiritul de coeziune, nici disciplina profesională, nici respectul profund de autoritate. »Sufletul colectiv« i-a animat pe toți. În ciuda tuturor valurilor distrugătoare, dascălii acestui falnic Sălaj, au stat la posturile de onoare și au veghiat cu sfințenie patrimoniul nostru național aici la graniță.

Deși lăsați singuri, la puterile lor modeste, ei au păstrat și alimentat focul sacru al naționalismului și românismului creștinesc pe aceste plaiuri, sub deviza »Dumnezeu, Neam și

Rege», deviză scrisă pe steagul lor, imediat după unire.

Ecoul acestui comandament a fost și revista noastră dealungul celor cincisprezece ani de viață. Modestă, fără pretenții, dar cu un curaj demn și neînfrânt, a stat pe prima linie de luptă, purtând cu bărbăție steagul dascălilor din Sălașul lui Simeon Bărnuțiu.

Dar despre aceasta vom mai sta de vorbă cu alt prilej.

* * *

După svârcolirile de zeci de ani, școala a ajuns la ceasul mântuirii sale. De unde până ieri, ea era lăsată exclusiv pe seama dascălilor, iar strigătul lor de ajutor rămânea fără nici un ecou, azi toate energiile vii ale unui neam își găsesc punctul de concentrație în această instituție.

Marele nostru Suveran, simbolul aspirațiilor neamului, în grija Sa fără margini pentru viitorul Țării, încălzit de o credință desăvârșită și de un patriotism neapropiat, a pus mâna Sa salvatoare pe rana neamului, pe tineretul națiunii.

Prin instituția Straja Țării, ca printr'un miracol, s'a schimbat întreg aspectul acestui tineret, atât sufletește cât și trupește. Abia în câțiva ani, s'au delăturat toate lacunele unui trecut. Un suflu nou de sănătate, vioiciune, activism, încredere în puterile proprii, rezistență, muncă desinteresată pentru colectivitate, închinată Țării și Regelui, s'a sălășluit în inimele milioanelor de tineri. Un suflu sintetizat în admirabila deviză străjerească :

„Credință și muncă pentru Țară și Rege“.

La organizarea și acțiunea străjerească, Suveranul a chemat mai întâi pe membrii corpului didactic. Cei dintâi cari au răspuns, fără șovăire și cu tot entuziasmul, au fost tot dascălii primari, dela cel mai mic până la cel mai mare, idolul reprezentativ al dascălimii, dl D. V. Țoni, ridicat la cea mai înaltă treaptă, de organizator și îndrumător al învățământului național și sfetnicul M. S. Regele Carol al II-lea, celui mai Mare Pedagog național.

* * *

Dar Mântuitorul nostru național nu s'a mărginit numai aci. În clarviziunea Sa de Suveran pentru ridicarea la viață nouă a Națiunii și pentru cimentarea temeliei unei Români noi și veșnice, a instituit *Premilităria, Serviciul Social*, ca să culmineze toate în *Frontul Renașterii Naționale*, pentru desăvârșirea unificării noastre sufletești, supremul ideal național.

Binefacerile ce izvoresc din aceste instituții, în fiecare clipă, pentru consolidarea sufletească, sunt atât de puternice și razele lor de căldură și de lumină atât de orbitoare, încât pentru moment nici nu ne putem da seama de marea lor importanță.

Esfe fiorul reînvierii naționale. Inceputul unei epoci noi de glorie și afirmare, în vieața Națiunii: *adevărata educație națională integrală*.

Toate energiile unui neam sunt canalizate în alvia educației tineretului, speranța viitorului, sintetizată atât de plastic în cuvintele Regale ale M. S. Regele Carol al II-lea: *„Simbolul veșniciei sunt copiii noștri, iar veșnicia noastră este România“*.

* * *

În această mare zi de praznic obștesc, repetăm credința noastră neștrămutată, entuziasmul și tot devotamentul nostru de supunere M. S. Regelui Carol al II-lea, Marelui Pedagog realizator al Neamului.

Astăzi, în aceste clipe de înaltă spiritualitate, când întreg Ardealul românesc reunit, prin reprezentanții săi, în frunte cu toți Arhieriei, în cetatea istorică a desrobiei și unirii naționale, din Alba-Iulia, cimentează pentru veșnicie unitatea sufletească a Neamului; când Rege și popor, uniți într'un sfânt ideal, ridică imnuri de slavă către Tronul ceresc: noi toți, cei grupați în jurul acestei reviste — care timp de 15 ani a purtat slova luminei, credinței și a conștiinței naționale pe meleagurile Sălajului — ne unim în rugăciunile noastre, cerșind dela Atotputernicul Dumnezeu sănătate, vieață îndelungată și domnie glorioasă Marelui nostru Rege.

Trăiască M. S. Regele Carol al II-lea !

VIITORUL FIȘEI ȘCOLARE

de : D. SALADE

De multe ori, când este vorba să alegi între aceste două alternative, a face rău un lucru sau a nu-l face deloc, e preferabil să alegi cazul din urmă. Aceasta cu atât mai mult când e vorba de acte care cer o anumită responsabilitate. Și acesta e și cazul fișei individuale-școlare.

Fișa școlară trebuie să fie de-acum încolo certificatul oricărui individ care termină școala primară. Ea trebuie să fie expresia diagnosticului psihologic-pedagogic pe care învățătorul sau profesorul i l-a luat subiectului. În ea se notează *obiectiv* rezultatele observației, anchetei, chestionarului și experimentului asupra funcțiunilor psihice, care prezintă o mai mare importanță pentru dezvoltarea și cunoașterea aspectului psihic al individualității. Fișa școlară trebuie să indice stadiul prezent al funcțiunilor mintale și al aptitudinilor unui individ, dând, în același timp, posibilitatea oricărui inițiat să întrezărească din rezultatele notate, linia de dezvoltare și tratamentul care s'ar potrivi mai bine individului respectiv. (În această privință fișa psihologică se aseamănă foarte mult cu cea medicală).

Într'un cuvânt, fișa psihologică este cartea de vizită pe care individul — mai ales cel care după terminarea școlii primare se îndreaptă spre o carieră — o prezintă instituțiilor cu care vine în contact. Astfel de instituții sunt : școala secundară, superioară, justiția, armata, oficiile de orientare profesională ș. a., care n'ar avea decât de profitat din utilizarea acestei fișe școlare, complectată conștiincios și obiectiv. Este inutil, credem, să insistăm asupra importanței pe care o prezintă fișa școlară pentru cunoașterea individualității.

Însă, pentru ca aceste instituții să poată trage tot folosul din fișa școlară, este absolut necesar ca aceasta să fie expresia justă a realității, așa cum se oglindește ea în individualitatea respectivă. Ea trebuie să fie oglinda fidelă a individualității, indicând precis gradul de dezvoltare al unei funcțiuni date. Tocmai din aceste motive, punctul de greutate cade pe

alcătuirea și complectarea fișei, două operații de natură exclusiv științifică.

De obicei, prima operație cade în sarcina oamenilor care sunt în contact permanent cu știința și au o pregătire specială (psihologi și pedagogi atașați pe lângă universități). A doua operație, însă, trebuie îndeplinită de oamenii școlii, învățători și profesori, care n'au întotdeauna pregătirea necesară unei astfel de operații și uneori nici posibilitatea să și-o însușiască. De aceea se înregistrează numeroase nemulțumiri și acuze care vizează tocmai acest punct. Nu vom căuta explicația acestui fapt, pentru ca să nu fim bănuși de rea credință, ci vom încerca să dăm explicația numeroaselor discuții care se poartă asupra acestei probleme.

Se insistă în deosebi asupra acestei chestiuni, din următoarele motive :

1. Completarea fișei este o operație de *natură științifică* și în consecință este indispensabil să se facă obiectiv și serios.

2. Viitorul fișei școlare lasă să se întrezărească roadele bogate ce pot fi culese din cunoașterea obiectivă a individualității.

3. Școala primară în primul rând și cea secundară în al doilea sunt mai în măsura să-și dea contribuția în acest domeniu.

Învățătorul este indicat — uneori chiar mai mult decât profesorul — să întreprindă o anchetă în familia elevului pentru cunoașterea stării familiare, sociale și economice a acestuia. El poate face aceasta cu ușurință, având sub supraveghere directă și imediată pe copil, timp de 4 ani. În școala secundară lucrul se complică. Aci, profesorul predă o materie sau cel mult două și în consecință vine mai puțin în contact cu elevul și aproape niciodată cu părinții acestuia.

Să arătăm acum importanța pe care o prezintă fișa școlară, numai pentru câteva instituții, ca astfel să iasă în evidență și mai mult necesitatea completării ei în mod obiectiv și științific și contribuția învățătorului în acest domeniu. Să privim d. e. importanța fișei școlare pentru școala secundară, superioară și pentru oficiile de orientare profesională. Cunoașterea individualității, a aptitudinilor și a condițiilor familiare și social-economice, în care a trăit individul, este indispensabilă pentru ca activitatea acestor instituțiuni, să fie cât mai

bogată în roade. Pentru aceasta se și lucrează cu atâta interes și sârguință, în direcția aceasta, în toate aceste instituțiuni.

Profesorul care are la dispoziție dosarul cu fișe al fiecărui elev, poate stabili repede și precis cu ce fel de elev are de-aface. Elevul, prezentându-se la intrarea într'o școală secundară cu fișa completată de învățător, poate fi repartizat cu mai multă siguranță spre clasele A sau B, după gradul lui de inteligență. Deasemenea, profesorul își poate întocmi un program adecvat nivelului de inteligență al clasei cu mult mai repede decât în lipsa acestei cunoașteri, ușurată de fișa individuală. El mai poate deduce din această fișă tratamentul și purtarea pe care trebuie s'o aibă față de fiecare elev în parte. Pentru el nu mai rămâne decât să noteze, pe o fișă care se adaugă dosarului la intrarea în școala secundară, schimbările mai importante pe care le suferă elevul datorită creșterii și dezvoltării sale. Lucrul se petrece la fel și cu fișa medicală care însoțește întotdeauna dosarul.

Pentru școala superioară și în special pentru Universitate, lucrul are o și mai mare importanță, deoarece aici se încearcă și o orientare academică a tinerilor care trec pentru prima dată pragul Universității. Oficiul universitar care are tocmai această misiune, ar fi scutit de a mai întreprinde această cunoaștere a individului, din moment ce tânărul bacalaureat aduce cu sine și cartea de vizită, care-i indică tot trecutul și dezvoltarea sa. Această carte de vizită — dosarul individualității — nu ușurează numai sarcina forurilor superioare cu care elevul vine în contact, ci mărește și șansele de obiectivitate și precizie, căci în cazul când și aceste instituțiuni aplică măsurarea inteligenței și a celorlalte funcțiuni psihice, gradul de certitudine al acestei măsurări este și el cu mult mai mare. Pe lângă aceasta, orientarea academică s'ar face cu ușurință, având coeficientul de inteligență stabilit pentru fiecare individ, încă din școala primară sau secundară.

Oficiile de orientare profesională, recent create, simt și mai imperios lipsa acestor fișe. Pentru consilierul profesional este foarte greu să coleagă date asupra familiei direct de la sursă și de aceea este constrâns să se limiteze la informațiile pe care i-le poate furniza candidatul la o profesiune. Dar dosarul individualității mai prezintă importanță pentru aceste o-

ficii și din alt punct de vedere. Elevul se găsește în această fază la o răscruce a vieții sale. Presentându-se la aceste oficii, el vine cu speranța că va fi repartizat spre profesiunea pentru care este mai apt. Consilierul profesional (cel care face orientarea profesională, pe bază de examen) știe acest lucru și caută să corespundă misiunii pe care trebuie s'o îndeplinească. Sarcina lui este cu toate acestea foarte grea și expusă erorii, din cauza contactului scurt pe care acesta îl are cu candidatul. Însă, posibilitățile de a greși sunt cu mult mai reduse când acesta are la îndemână și fișa individuală completată de învățătorul sau profesorul care a avut pe elev, sub supraveghere, timp îndelungat. Fiind notate în aceste fișe și interesele și aptitudinile elevului, orientarea profesională a pretendenților se va face mai ușor și mai sigur.

Intr'un cuvânt, munca tuturor acestor instituțiuni ar fi foarte mult ușurată și simplificată în cazul când lucrul s'ar porni de la început. Scutindu-le de această muncă, învățătorul n'ar face un serviciu celorlalte foruri, cum s'ar putea crede, ci ar servi tocmai pe individul însuși. Avantajele sunt ușor de ghicit și profitul nu poate fi decât al aceluia care au contribuit la creierea lor. Profitul și recunoștința lor însă, în acest caz, va avea o altă formă de expresie decât cea materială.

Tocmai fiindcă această datorie angajează profund viața individualității, se cere ca ea să fie făcută cu cât mai multă conștiințiozitate și simț al răspunderii. Numai când aceste dorințe se vor traduce în fapte, se poate spune că fișa individuală servește scopul pentru care a fost creată. În urma acestora, concluzia de la început se desprinde de la sine și se impune cu necesitate. De aceea e bine să avem mereu înainte această concluzie: ori bine, ori deloc, mai ales că e vorba de a servi vieții omenești.

LOCALISMUL ȘI REGIONALISMUL ÎN EDUCAȚIE

de : P. C. BUZESCU și
GH. I. POPESCU.

Pentru că localismul și regionalismul prezintă o mare importanță referitor la individ și națiune, vom căuta pe cât se poate de scurt și concis să lămurim pe deplin aceste două noțiuni în educație, mai ales că s'au desbătut și la ședința cercului cultural din Decembrie 1938, în diferite feluri.

Localismul și regionalismul s'a născut din școala activă așa cum a răsărit individualismul și individualizarea, spre a se ușura cât mai mult libera dezvoltare a individului bazată pe faptul că omul în devenire — copilul — crește și se cultivă evolutiv, plecând dela concret la abstract, dela apropiat la depărtat, interesându-l la început ceace este în jurul său, apoi ce-i mai depărtat.

Să explicăm înțelesul localismului și regionalismului, cum l-au explicat unii educatori și cum trebuie să fie înțeles astăzi.

A face localism educativ înseamnă a crește pe copil în așa fel ca să cunoască numai produsele spirituale — literatură, morală, religie — și materiale — geografie, meserii, port — din comuna, județul și regiunea lui. Mai abstract, să educi pe copil, adică să-l crești, îndrumezi și cultivi, biologic, sociologic, istoric și moral-religios în cadrul comunei, județului, regiunii (prin regiune se înțelege: câmpia, dealul și muntele) ceace s'ar înțelege să-l fixezi spiritual-material în cadrul locului unde s'a născut; țăranul rămânând la satul lui, orașanul la orașul lui, fiecare la a sa vatră. Societatea se scindează pe clase sociale.

Acelaș înțeles îl are și regionalismul. Doar o deosebire de formă are față de localism. Regionalismul îmbrățișează toată regiunea din care face parte omul: muntoasă, deluroasă și câmpoasă. Omul se încadrează într'una din ele.

Astfel înțelese, n'ar mai fi nevoie de cărți scrise ci, de muzee, pinacoteci, expoziții, excursii, făcându-se acel învățământ intuitiv.

Intrăm acum în adevăratul fond al chestiunii ce-o desbatem căci expunerea de mai sus e superficială, departe de adevărul localismului și regionalismului.

Biblia spune că Dumnezeu a zis când a făcut pe om: «Creșteți și vă înmulțiți ca să stăpâniți pământurile mele». De aci putem deduce că natura n'a fixat pe om într'un loc; la sat, la oraș, la munte sau câmpie. El a fost creat să stăpânească pământul și să cucerească toate forțele naturii, stabilindu-se acolo unde-i convine vieața mai ușoară. Cartea sfântă nu pomenește de lipirea omului într'un singur loc. Nu spune ca unul să trăiască la munte, iar altul la câmpie; fiecare unde poate.

Sufletul omenesc este universal. El nu se deosebește constructiv dela om la om. Așa spunea și Descartes. Pretutindeni: la deal, munte, câmpie, acelaș suflet îl are omul. Există doar diferențiere de dezvoltare graduală, întreprinsă de om. Ca atare, produsele spiritului sunt universale și interesează pe toți oamenii.

Psihologia a dovedit că sufletul, din universalitatea lui, are însușirea de a fi curios și expansiv, adică este înzestrat cu expansivitate și curiozitate ceace-l determină să cerceteze, să călătorească și să descopere cele mai depărtate locuri.

Omul este ființa cea mai cosmopolită, adaptabilă evolutiv, știind că hereditatea și mediul i-au imprimat caracterele predecesorilor.

Iată că am ajuns la cheea localismului și regionalismului cari le admitem din punct de vedere psihologic și biologic mai pe înțeles, trebuie să fim seamă de ce are copilul în sufletul și organismul lui.

Este știut că la venirea în școală, copilul are un fond perceptiv — imagini, idei, cunoștințe, morală format numai din conglomeratul cosmo-geografic în care a trăit el până atunci. Această zestre trebuie amenajată cu alfa mai depărtată spre a satisface curiozitatea, expansivitatea sufletească. Deci, vom ține seamă de ce are copilul din locul lui ca pe baza lor să-l introducem mai ușor în universalitate, căci un suflet fixat într'un calapod, este un nefericit.

Cum cosmo-geograficul dintr'un loc, îl găsim și 'n altul, munte, deal, câmpie fiind în toate țările și continentele, urmează că'n educație trebuie să pomenească dela percepțiile lo-

cale și apoi să le mulțumim cu altele mai departe.

Prin urmare : copilul are un fond perceptiv — percepții cosmice-geografice, sociale, morale, istorice, religioase etc. — destul de bogat, pe care trebuie să-l alimentăm cu altele mai depărtate ca să-i dezvoltăm spiritul de umanitate și socialitate, pornind dela cunoscut la necunoscut în mod progresiv.

Dacă n'am ține seamă că toți copiii cunosc omul din satul lor, râul și lacul, dealul, câmpia, fauna și flora de acolo, am proceda în educația formală și materială ca atunci când am construi o casă de beton pe temelie de cărămidă.

După ce am plecat dela locul nașterii, trecem la regiunea din care face parte copilul, apoi la țară, continent și globul pământesc.

Psihologicește, localismul și regionalismul rău înțeles nu se poate aplica fiindcă am sabota individualitatea. Se poate aplica doar biologic ca să pregătim pe individ spre a-și putea făuri o profesie a locului unde este așezat pentru a putea trăi. De ex. : cel dela câmpie să învețe și agricultura, cel dela deal și pomicultura. Sunt de natură mai mult economică sau biologică.

Din punct de vedere psihologic, localismul și regionalismul fals, este imposibil, pentrucă produsele spirituale sunt universale ele fiind create și de oamenii dela deal și de cei dela câmpie și munte. Valorile spiritului sunt sârmele cari formează coeziunea socială. Cunoscând numai literatura, istoria, geografia, fauna și flora unui loc, devii egoist, singular și'n acest caz unde ajungem cu totul național-uni far ? Nu rupem coeziunea socială și națională ?

Intr'un timp se emisese ideea ca satul să aibă școlie lui de toate gradele și absolventul — desigur dintr'un localism și regionalism rău înțeles — să rămâe tot acolo în satul lui, la ocupația părinților. Deasemenea orașanul să rămâe la oraș și să conducă.

Ori în asemenea situație venim în contradicție cu principiul democratic, punând astfel capăt circulației valorilor și regenerării păturii orașenești. Biologia a dovedit că omul uzitat se regenerează prin cel energetic care-i țărănul.

Cum se aplică localismul, rațional, în școala primară, arătăm în continuare.

Principiile de educație și învățământ nu sunt creații ale

timpului pe care-l trăim. Ele au fost zămislite cu veacuri înaintea noastră. Astăzi le aplicăm sub o formă mai nouă, adaptată trebuințelor omului civilizat și cult. Localismul și regionalismul îl găsim la Comenius, Locke, Rousseau, Pestalozzi. Nu sunt de dată recentă.

Unele din ele transformate în metode de învățământ, cuprind localismul și regionalismul practicat rațional azi în școală. E vorba de sistemul dela apropiat la depărtat, dela cunoscut la necunoscut.

Se aplică la geografie unde începem cu casa părintească mergând până la glob; la șt. naturale deoarece începem cu natura din locul nostru extinzându-ne în cele mai depărtate locuri. Il aplicăm la unele șt. exacte cum ar fi de ex. la aritmetică când rezolvăm probleme în mod practic cu socoteli cari circulă în loc sau regiune.

Lucrările practice se întemeiază pe localism și regionalism deoarece sunt utile vieții materiale.

La istorie, literatură, religie și unele științe exacte (fizico-chimice) nu se poate face localism și regionalism pentru că sunt valori generale produse în diferite locuri de pe fața pământului.

Putem face localism și regionalism, economic și material însă sufletesc nu se poate, pentru că ar fi o utopie și nu-l primește sufletul care-i curios expansiv.

Ca aplicațiuni ale localismului și regionalismului sunt: muzeul de toate categoriile, expozițiunile, excursiunile, atelierul.

Programa analitică a învăț. primar din 1938, respectă aceste norme ale localismului și regionalismului, după ce se face mai întâi o cultură formală a copilului. O minte luminată poate să dirijeze mai bine acțiunile practice din care se va avea maximul folos, pe când una empirică mai are ezitări și este nesigur la lucru.

Deaceea la cursul supra-primar s'a accentuat mai mult activitatea practică pe localitate și regiune.

24 IANUARIE

de: GR. PUPĂZĂ

Unire, vis ce veacuri durat-ai în privire !
Mureau părinții noștri, de dorul tău, Unire !
A. Moșolu

Factorul determinant în consolidarea unei națiuni este conștiința națională.

În înțelesul de astăzi, însă, conștiința națională este un produs târziu al evoluției istorice. În trecut, ceea ce făcea din popor un tot, era ideea unității aceluiași popor ; bazată pe unitatea de stăpânire teritorială și un instinct de conservare colectivă în fața pericolului dușman.

Conștiința națională presupune ceva mai mult. În primul rând : unirea unității etnice, a rudeniei materiale — biologice — și răspunsul la întrebările : de unde vine ; unde începe și unde sfârșește nația, ca unitate de sine stătătoare. Și apoi : comunitatea de aspirații a indivizilor care o compun, precum și voința de realizare a unui destin propriu.

Ca să se ajungă aci, a trebuit însă un drum de secole ; un nesfârșit șir de lupte, biruinți și înfrângeri ; o dârză rezistență instructivă cum a fost aceea a neamului românesc.

Trecutul neamului nostru este împletit din aprige lupte, duse cu un destin prea vitreg ; deoparte de Țara Românească în frunte cu acele mărețe figuri voevodale ce își apărau «sărăcia și nevoile și neamul» ; de altă parte de Moldova în frunte cu voevozii credinții ce își dorm somnul de veci la Putna și Bistrița și de cealaltă parte de Transilvania cu suflul ei de granit revoluționar.

Le vom găsi luptând laolaltă, când conștiința națională se va manifesta integral în sufletul românesc de pretutindeni.

Inceputurile acestor conștiinți le găsim în acele frumoase afirmații pe care le făcea, acum câteva secole, Urechi, cronicarul : «Dela Rom ne tragem toți și cu ale lor cuvinte ni-e amestecat graiul», ori mai clar, Miron Costin «Muntenii, Moldovenii, Românii din țara Ungurească ca și Cușovlachii una sunt».

Găsim la acești cronicari, ca și la Mitropolitul Varlam și Sim. Ștefan, care tipăreau cărți bisericești în românește și le făceau «dar întregii seminții românești, de pretutindenea ce se află grăitoare în această limbă», primelă licăriri de conștiință națională manifestată însă, numai, ca «ideie» a unității și originii noastre etnice.

Nu găsim măcar nici un îndemn la realizarea acestei unități.

Conștiința națională, integral manifestată, o întâlnim la generația divanică din prima jumătate a secolului al XIX-lea — generația revoluționară dela de 1848 — care a pregătit fenomenul istoric dela 1859, dela a cărui săvârșire se împinesc anul acesta 80 de ani.

O generație tânără, adăpată la izvorul sacru al marilor idei naționale și încălzită la focul aspirațiilor românești, pornește lupta de mântuire a neamului românesc. — Această generație aducea în lupta ei, pe lângă ideea unității etnice a neamului și voința de realizare a acestei unități, traducerea ideii în fapt. BCU Cluj / Central University Library Cluj

În ritmul măreț al «Răsunetului» lui A. Mureșianu se începe lupta aceia plină de entuziasm, pentru afirmarea românismului și întronarea unei noi stări de lucruri în ținuturile românești, cunoscută sub numele «Revoluția dela 1848» ce a izbucnit în toate unghiurile românești. Revoluționarii Munteni scriu pe drapelul lor : Dreptate și frăție iar românii Ardeleni vrăjiți de glasul lui Bărnuțiu, strigau, pe câmpia Blajului «Vrem să ne unim cu țara».

Atâtea piedici avea să cunoască însă aceasta ! Revoluționarii Munteni și Moldoveni închiși, ori siliți să pribegescă aiurea. Regele munților, Avram Iancu, avea să colinde nebun munții Moșilor, cântându-și din fluer doina zadarnicilor lui sforțări, căci presiunea maghiară închidea pentru Ardeleni, drumul oricăror speranțe.

În duioasa pribegie, revoluționarii Munteni și Moldoveni nu-și pierd o clipă credința cu care porniseră la lucru — Orbis au crezut în idealul mântuitor : Unirea — deocamdată numai a Munteniei cu Moldova. Poezia lor, articolele de ziar, toate sunt puse în slujba acestei idei.

Alecsandri spunea într'o poezie :

«E scrisă în ceruri sfânta unire
E scrisă în inimi cu foc ceresc».

Și îndemna în alta :

«Sub acest mărej castan
Noi jurăm cu toți *frăție*
Ca de azi să nu mai fie :
Nici Muntean nici Moldovan».

Kogălniceanu scria la ziarul «Steaua Dunării» pus în slujba unirii : «Nimeni și nimic nu mai poate zădărnici dorința Românilor de a trăi uniți».

Elanul luptei lor avea să cucerească pas cu pas, sufletele românești determinându-le pentru actul unirii dela 1859.

Acest avânt al lor avea să înfrângă partida antiunionistă creiată din îndemnuri streine și avea să determine, în cele din urmă ca divanurile «ad hoc» să voteze pentru unire. — Venise timpul ca Neamul Românesc să decidă odată singur, de sine. — Prin îndoita alegere a lui Cuza din 5—24 Ianuarie 1859, hotarul dela Milcov se ștergea în cântecul :

«Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inimă română».

Capacitatea domnitorului Cuza desăvârșește această unire domolind totodată și spiritele refractare încă...

Drumul adevărului destin românesc. O epocă nouă începe în viața neamului românesc. — Idealul național viza mai departe : unirea deplină. Și «trebuia» să vină și acesta.

— 1866 pune capăt vechilor lupte pentru domnie, prin aducerea unui prinț străin ca domnitor.

— 1877 vine cu independența, 1881 cu «Regatul» pentruca în 1916 Românii să intre în hora de sânge, pentru făurirea visului scump, ștergând nedreptul hotar de veacuri ce străjuia pe culmile Carpaților și aducând la patria mamă Bucovina și Basarabia rupte din trupul Moldovei lui Ștefan cel Mare.

Românii Ardeleni așteptau cu brațele deschise pe frații desrobitori. — Inceștarea a fost uriașă. — Românii au luptat cu sufletul și cu îndemnul de dincolo de veacuri al străbunilor.

Opt sute de mii au sfințit cu sângele lor glia strămoșească și au clădit cu trupurile lor puntea idealului românesc.

Un cântec de jale și un cântec de biruință a răsunat între Tisa, Nistru, Dunăre și Mare iar în catedrala dela Alba-Iulia, Ferdinand cel loial primea coroana României întregite...

Au tresărit atunci voevozii din cripta dela Cozia, Bistrița și Putna și erau răsbunași cei ce pieriseră frânți pe roată.

S'a înfiorat țărâna din Câmpia Turzii și a încetat ecoul doinei de sfâșietoare durere a lui Iancu...

Acolo a dus unirea din 24 Ianuarie 1859 sus pe culmea visului românesc.

* * *

Unirii teritoriale trebuia să urmeze unire sufletească — «România Mare — spunea marele cărturar Nicolae Iorga adresându-se finerilor după războiu — este o hartă goală pe care voi trebuie s'o umpleți de vitalitate românească».

Ce a urmat însă dela războiu până azi, cu toții știm. Ne-am înregimentat în partidele politice; ne-am urât, fraji fiind; am uitat, de atâtea ori de datorია sfântă ce ne reve-nea. — Am dezertat dela rostul nostru istoric.

Dar, ne-am regăsit. Firul vieții românești de azi a fost legat cu trecutul prin înțeleapta conducere a M. S. Regelui Carol al II-lea.

După 80 de ani dela începutul unirii, neamul românesc întregit deplin trăește clar conștiința destinului propriu și este pe drumul de a făuri o Românie Mare cu adevărat, pentruca «mare» să dăinuiască, ca o întreagă și unică ființă, până în eternitate.

Zadarnic așteaptă la graniți hrăpitorii. — Poporul român în totalitatea lui, le poate răspunde azi prin vorbele lui Lucaciu :

„Inapoi dușman, căci Dumnezeu a redat neamului românesc, moștenirea lui eternă și nici o putere din lume nu i-o mai poate smulge“.

Vom ști să fim la vreme și trăznet pe hotar.

Nota Redacției: Suntem de acord cu cele cuprinse în acest articol, însă în practică nu se poate introduce principiul „ori bine, ori deloc“, căci legea obligă pe toți învățătorii la complectarea fișelor. Deci, la principiul enunțat se poate adăuga: „să se complecteze cât mai bine și cu toată priceperea“.

(d. m.)

DASCĂLI DISPĂRUȚI

UN DASCĂL LITERAT: ION POP RETEGANUL

de Dr. ILIE DĂIANU

cea dintâi publicație ce am cunoscut mai de aproape și pe care mi-am abonat-o a fost: *Cărțile Săteanului Român*. O revistă mică, în formatul obișnuit cărților, având fiecare număr vre-o 12—16 pagini, de învățături, povești și versuri populare. Se tipărea în Gherla și era redactată de Ion Pop Reteganul. Eram tare mulțumit în sufletul meu când mi-a venit întâiul număr pe poștă, cu adresa mea. Eram pe atunci elev în clasa 4-a ori 5-a a Liceului ungiuresc, de stat din Sibiu.

Așa am cunoscut eu numele lui Pop Reteganul, care a devenit un nume de renume, celebru în toată românimea pe atunci. Azi e cam uitat, dar faptul că i-se va desveli în curând bustul în curtea «Casei Învățătorilor» din Cluj, alături de cel al lui Gheorghe Lazar, îi evocă memoria și-l pune de nou în vederea lumii românești, așa cum merită un învățător al poporului, cum a fost Pop Reteganul, care nu numai în școală era învățător, ci în tot momentul vieții sale, pe stradă, cu copiii, la primării și sfaturi comunale cu bărbații, în târguri cu ficiorii, în șezătoare cu fetele și nevestele și în cărți, reviste și gazete, cu toată lumea. Că nu era pe vremea lui, prin anii 1880—1900 ziar sau revistă românească, să nu publice câte ceva din poema lui isteată, sau din isprăvile lui culturale. Broșurile lui, Povești ardelenesti, Apșaguri, Trandafiri și viorele, și câte și mai câte, toate din lume adunate și iarăși la lume date, erau cărțile cele mai citibile de țărani alături de cărțile seculare ale poporului, Makedon împărat Leonat și Dorofata, Genoveva, Visul Maicii Preceste, etc.

Când am ajuns elev mai mărișor în clasele superioare ale liceului, acum în Blaj, am avut norocul să-l cunosc personal pe Ion Pop Reteganul, la care din depărtare mă gândiam, ca la un erou înaccessibil pentru un muritor de rând. Ei bine, l'am cunoscut ușor. Era învățător într'un sat vecin cu Blajul, în

Săncel; venia des la Blaj, umbla pe la tipografie, pe la librărie. Ne-am cunoscut și ne-am împrietenit. Eram foarte măguit de prietenia cu care mă trata și fericit, că puteam să stau de vorbă, la un ceas de plimbare cu un om sfătos, povestaș și drăgălaș la vorbă, ca Pop Reteganul.

După ani de despărțire, când eu eram pela universitate, însă urmăream activitatea lui literară și culturală, prin diferite părți ale țării, ne-am găsit de nou, în Sibiu.

Eu eram atunci director al ziarului «Tribuna», care avea și o foaie populară «Foaia Poporului» și edita un Calendar al Poporului. Pop Reteganul era atunci pensionar și se angajase în biuroul *Astrei*, care prepara atunci Enciclopedia sub direcția d-lui Dr. Cornel Diaconovici, primsecretarul Asociațiunii. El, Diaconovici, este și părintele acelei numiri prescurtate, care s'a popularizat acum, în locul numirei prea lungi de: Asociațiunea Transilvăneană pentru literatura română și cultura poporului: *Astra*, care evident, nu-i altceva decât prima silabă din *Asoc. Transilvăneană*.

Pe lângă acest biurou de elaborare a Enciclopediei s'a aciuat și dascălul pensionar, care firește, cu cât avea mai mult timp liber de orele obligate, în școală, cu atâta lucra mai mult literaricește.

Pe lângă ocupațiile lui dela *Astra* ne mai colabora și nouă la *Foaia Poporului* și la *Tribuna*, și nu-mi aduc bine aminte dar, mi-se pare, că a trecut mai târziu, chiar la redacția noastră.

În timpul acesta am reluat relațiile noastre prietenești. Era îmbătrânit, cam istovit de puteri, cu pensie mică, față de traiul scump dela oraș, și asta se cam simțea pe dispoziția ce-l stăpânea. Devenise mai rezervat, mai pesimist și rar îl vedeam zâmbind, sau spunând glume și anecdote, cum îl știam numai câțiva ani mai înainte.

Dar lucra neconținut cu condeiu. Mai mult cu condeiu decât cu graiul. Totdeauna avea planul unei cărți, a unei colecții, și tot discuta cum ar putea face să tipărească un volumaș. Era încărcat ca stupul de povești, de anecdote de poezii și chiuituri populare.

Se vede însă că nici cum nu și-a putut fixa statornic cuib în Sibiu. S'a retras la Reteagul său de pe Someș. Il rechema solul natal, poporul din sânul căruia a ieșit, ale cărui

obiceiuri, bune-rele, le cunoștea. Nimeni n'a descris ca el, cu farmec, cu culoare și vioiciune acest popor. Nu uit niciodată plăcerea cu care am citit descrierea pitorească a unui Târg în Reteag, în care se vede ca într'o oglindă starea reală a unui ținut întreg.

E ținutul din care a răsărit acest minunat exemplar, vioiu și abil, neobosit factor cultural al poporului nostru de pe Someș.

E o datorie pentru noi, cari l-am cunoscut, să-l evocăm, să-l rechemăm în mijlocul generației de azi și să-l punem și azi drept model înaintea falangei de dascăli ai poporului, pururea acelaș, pururea setos de învățătură și gata să o primească dela ori cine știe și poate să i-o dee.

Ion Pop Reteganul a fost dintr'acei dascăli cari au știut ce trebuie poporului dela sate și a fost neobosit și darnic.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cuvinte Regale

„Noua Constituțiune este isvorâtă dintr'o nevoe sănătoasă a cerințelor naționale și a fost frământată în conștiința mea și a sfetnicilor mei, cari alături de neuitatul meu Părinte, au fost creatorii României de astăzi”.

„Țara, căreia i-am înfățișat spre învoire această nouă Constituțiune, a primit-o cu un entuziasm care mi-a bucurat inima”.

„Sunt cel dintâiu legat de ea și voi fi cel dintâiu păzitor al ei, pentru binele poporului Român”.

(M. S. REGELE CAROL AL II-LEA).

STRAJA ȚĂRII

DEMOCRAȚIE ȘI STRĂJERIE

de GEORGE BOTA

„Orice speranță de stabilitate,
care nu se sprijină pe progre-
sul poporului, va fi în mod
fatal înșelată“

(Channing)

Neamul românesc se găsește la una dintre răspântiile cele mai însemnate ale istoriei sale. Independența și libertatea și le-a câștigat în rate; abia acum începe să-și trăiască vieța în toată plenitudinea. Ca și indivizii, popoarele pot trece dela faza nedefinită a copilăriei, gradat spre individualitate și personalitate. Ne găsim în clipa în care toate năzuințele tind să dea acestui popor forme tot mai precise, nu pentru că nu am avea etnicitatea noastră bine stabilită de un trecut cu multe încercări, dar fiindcă e vorba să ne încadrăm în mersul vremii și să ne ocupăm locul ce ni se cuvine în concertul popoarelor. Este vorba să organizăm forțele național-etnice, pentru ca ele să dea maximul de randament, asigurându-ne astfel și dreptul și stabilitatea existenței noastre. Temelia de granit pe care se va clădi România de mâine este poporul, ca și în trecut de altfel, dar ținând seama de cerințele vremurilor prin care trecem. Literatură, artă, poate chiar universală știință, cultură și civilizație trebuie să plece dela factorul firesc și permanent, poporul, pentru a fi trainice și durabile.

Trebuie însă să observăm cu multă băgare de seamă haosul în care se zbate democrația de azi, spre a nu risca să fim târâți de miraje înșelătoare. Democrația însăși are nevoie de organizare, spre a nu fi compromisă. Democrația este un fel fatal; drumurile cari duc la ea pot fi greșite. Iată cum înfățișează primejdia O. Gréard: »O societate nouă s'a ridicat. Forța a trecut la număr... Spiritul de emancipare a pătruns peste tot, confundând foarte adesea privilegiile abuzive cu inegalitățile necesare, ambițiile legitime cu poftele bolnăvicioase, libertatea cu deșănțarea, puterea cu dreptul«.

Este deci o mișcare confuză, anarhică și ca orice anar-

hic distrugători de valori. »Dela organizarea acestei democrații care caută cu trudă să-și disciplineze forțele sale, depinde azi soarta țării; de vitalitatea ei, puterea noastră; de înțelepciunea ei salvarea noastră«. Un alt cugetător spune cu drept cuvânt, că acolo unde domnește sufragiul universal, trebuie o universală ridicare a caracterelor; iar datoria cetățenească ar trebui vulgarizată ca tabla înmulțirii. Cam cecece gândea și Montesquieu când spunea, că acolo unde fiecare spune: Cemi pasă de interesul public! — interesul public este pierdut.

Intr'o conferință a sa, Ed. Claparède arată de asemenea că democrația mai mult ca orice regim are nevoie de o elită, spre a nu se coborî nivelul unui popor. Pentru aceasta se cer virtuți pozitive indivizilor cari compun societatea, sacrificii individuale liber acceptate, un efort constant de înțelegere mutuală și de toleranță; o victorie continuă a individului asupra lui însuși în interesul comunității, iar din partea comunității grija de a asigura libera dezvoltare a energiilor individuale. Claparède arată că învățământul dreptului civic, ca obiect în școală nu e suficient a ne învăța datoria civică. Noi adăogăm: mai ales când el se predă ca o știință abstractă și rece. Critica pe care o face Claparède clasei școlare de azi este judicioasă și ne dă mult de gândit. Iată ce ne spune marele pedagog: »Concepția noastră educativă este cu totul impregnată de principiul autorității, care falsifică nu numai educația morală ci și educația intelectuală. O clasă nu e deloc imaginea unei republici în miniatură; este din contră, în mic, o monarhie absolută: de o parte un profesor, un stăpân cu puteri absolute; de altă parte supușii, ale căror dorinți personale sau inițiative sunt reduse la minimum«. Cum va putea realiza cetățeanul liber, când copiii sunt învățați până la maturitate numai să se supună autorității exterioare și le dăm apoi drumul fără stăpân, fără stăpânul interior? Profesorul sau învățătorul trebuie să fie mare artist ca să nu omoare prin autoritatea exterioară — care desigur își are și ea rostul ei, autoritatea interioară, stăpânul interior, singura autoritate, singurul stăpân care nu-l părăsește pe individ. Democrația nu va putea fi limpezită și organizată prin legi și prin forțe exterioare, ci prin educația indivizilor Individualitatea și simțul social sunt necesare adevăratei democrații; altfel riscăm să avem o turmă anarhică, mânăta de instinctele turmei.

Clasa școlii, prin refulările ei, prin înăbușirile și ordinea exterioară, tinde la uniformizare, la nivelare spre mediocritate.

»Intr'un cuvânt, spune Claparède, școala este prea departe de viață, ea este un mediu care nu reproduce în mod suficient condițiunile sociale, în care este chemat să trăiască cetățeanul«.

Mai este și prejudecata că munca brațelor este calitativ, inferioară muncii intelectuale, ele fiind de fapt două aspecte ale activității umane, amândouă la fel de indispensabile pentru societate.

Iată pentru ce școala e chemată să lege mai mult studiul de activitatea practică.

Fiind vorba însă nu de ridicarea oricum a mulțimei, ci de progresul ei organic, Claparède spune: »Știm de asemenea că progresul se face prin selecțiune; într'o sănătoasă democrație se cuvine deci să lăsăm liber cât mai mult posibil jocul inițiativelor individuale, acelor inițiative cari se dovedesc utile comunității, singurele cari trebuie să dăinuiască. Orice piedică pusă liberii activități individuale, micșorează puținja unei descoperiri fecunde«.

Se înțelege că nu trebuie uitat în educație factorul cel mai important, educatorul, valoarea și priceperea lui, măiestria și devotamentul cu care lucrează.

Ne găsim deci, după cele mai autorizate critici, cu o școală care nu poate servi democrația, nu va aduce limpezirea ei și mai ales nu poate scoate din elementul școlăresc cetățeanul timpului. Trebuie să recunoaștem, împreună cu Claparède, că ceea ce mai dă bun școala azi o datorăm nu sistemului, ci dascălului.

Acest factor de căpetenie cel puțin este în plin progres. Cunoșc bine o regiune școlară pe care am condus-o ani de zile și știu ce evoluție spre bine s'a făcut și se face sub ochii noștri.

Invățătorii și profesorii tineri sunt tot mai bine pregătiți și mai corespunzători cerințelor de azi. Școala normală superioară va desăvârși opera de pregătire a viitorului profesor.

Cred însă că răul își are rădăcina în ceea ce am văzut mai sus; străjeria vine să schimbe sistemul și să ne dea școala democrației. După multe chibzuiuri s'a încadrat străjeria în

vechiul sistem școlar, dându-i-se o singură zi pe săptămână, Joi, ca să-și execute programul. Fiind vorba de o problemă atât de însemnată se cade să spunem tot adevărul, după cum am încercat și în numărul trecut al revistei noastre *). Joi de străjerie, acolo unde nu e servită de oameni convinși, acolo unde conștiința dascălului nu ia parte cu sinceră adesiune, ziua e pierdută, o zi pierdută cel puțin pentru sistemul școlar pe care-l avem. Încât fără să vrem ne punem întrebarea: nu era mai bine, pe cât se poate deocamdată, să fie școala încadrată în străjerie, iar nu străjeria școlii? Cu alte cuvinte străjeria să vină spre a schimba tot sistemul nostru școlar, iar nu ca o dexteritate de Joi. Nimeni nu-și dă mai bine seama de greutatea realizării acestui deziderat ca cei ce s'au ocupat mult cu această problemă. Ei s'au izbit de o greutate de neînving, fiindcă organizarea școlară, mai ales catedra, se opune noului sistem. Numărul de ore pe obiecte de învățământ, iată racila: fiecare specialist își apără specialitatea, cu bună credință și cu sincer devotament și mai ales cu simțul răspunderii. Trebuie o întreagă revoluție de concepții, pentru a schimba frontul și a ne orienta pe calea noului sistem. Trebuie să vedem în profesor un educator nu un savant care-și transmite cunoștințele, ca la universitate; cunoștințele aici sunt mijloace, nu scop, iar ca un corolar firesc ele vor fi practice, trăite, asimilate funcțional, nu recepționate pasiv. Cunoștințele astfel câștigate vor fi forțe, nu muzeu depozitat. Știm ce realizări s'au făcut în multe țări, deocamdată risipit și cu tendința de generalizare. La noi realizarea, cu caracter mult mai general se poate face în sistemul străjeresc, presupunând că el este integral, iar nu numai Joi.

*

Presupunând că școala este încadrată complet străjeriei, credem că ea va aduce limpezirea atmosferei democratice și ne va da pe cetățeanul util, cum spune Kerschensteiner.

Elevul străjer, trecând peste prejudecata că sunt două feluri de munci, va munci cu toată ființa lui, nu va fi un receptor pasiv, ci un factor de producție. Munca educativă, munca pedagogică, la care ia parte cu interes și urmărește un scop, este singura muncă ce-i organizează și fizicul, dar mai

*) In revista „Familia” din Oradea.

ales sufletul; această organizare a sufletului prin muncă este fondul educativ și drumul spre personalitate.

Comunitatea de muncă, unde nu mai este nici catedră cu stăpân, reprezentant al absolutismului, asigură libera dezvoltare a copilului; clasa, școala este un laborator de muncitori, supravegheat de unul mai cu experiență — profesorul.

Munca liberă, lasă frâu liber inițiativei personale a elevului. Este o emulație cu totul de altă natură decât aceea producătoare de invidie și gelozie, provocată de sistemul pedepselor și recompenselor, de nota profesorului, de premii, etc. Fiecare copil își face bine, cât mai bine, lucrul său, urmărește o realizare și este mulțumit de rezultatul muncii lui, nu așteaptă mulțumirea din afară. Este mulțumirea datoriei îndeplinite, care cu vremea deprinde pe individ să lucreze din motive interne, personale, înalte; un egoism nobil, cu totul diferit decât cel ce intră în acțiune sub imperiul pedepselor și recompenselor ale școlii absolutiste.

Munca aceasta, condusă cu îndemănare de educator, în mediul acesta social în miniatură, face să pătrundă în sufletul copilului respectul pentru munca altuia și simțul solidarității sociale. Nici societatea nu-l stânjenește, nici el nu e împotriva ei. Aci nu se poate aplica dictonul «comunitatea ne face comuni», fiindcă nu mai e vorba de spiritul gregar al unei clase comandate, ci e un atelier de muncitori, fiecare cu rol de răspundere. Mediul acesta de muncă favorizează selecționarea și deci progresul. Copilul nu mai este o unitate abstractă dintr'un număr, ci e cineva, care produce ceva folositor societății. Astfel se naște și se întărește respectul, nu numai pentru munca altuia, dar și pentru binele general, pentru bunul public. Solidarizarea la muncă în grupe, aduce interesul pentru opera comună și nu ne va da cetățeni cari să-l ia pe «ce-mi pasă!» în brațe.

Munca în comun a străjerilor, pentru binele obștesc aduce după sine efortul mutual de înțelegere.

În acest sistem copilul face exerciții de libertate. Libertatea, pe care o capătă copilul după ce a trăit atâția ani în cadrele unei discipline severe de școală absolutistă, este echivalentă cu libertatea pe care o dai unui sălbatec, care nu știe ce face cu ea. Copilul a fost supus atâția ani, a ascultat fără discuție, a fost «cuminte», cu zece la purtare. În socie-

tate acum liber nu-și dă seama că se va lovi de legile societății și de normele ce o conduc. Pentru el libertatea devine licență, uneori până la deșănțare și până se va lovi de marile stăpân — legea. În sistemul străjeresc, se supune de bună voe legilor și normelor comunității; se obicinuește cu ele și capătă convingerea trăită, nu învățată la ora de drept, că legile trebuiesc respectate chiar când sunt nedrepte. Știe că libertatea absolută nu poate fi în societate; ea nu este decât în cadrele legii, care tocmai fiindcă este acceptată, nu-l jenează.

În sistemul străjeresc copilul este supus unei continue victorii asupra lui însuși, făurindu-și cel bun permanent stăpân, stăpânirea de sine.

În sistemul străjeresc copilul se deprinde cu ideea că dreptul la privilegii se câștigă prin muncă, își va da seama că egalitate absolută nu există; este o inegalitate de valori, nu de strălucire superficială. Copilul se afirmă, vrea să fie cineva, folositor tuturor. Pregătit în acest sistem, cetățeanul de mâine nu va mai fi orbit și furat de mirajul unor teorii utopice și naive, construite în capete de teoreticieni; simțul civic și-l capătă în societate, pe care o știe, o cunoaște și o prețuiește. Pentru el societatea este o alcătuire de muncitori cinstiți și cari nu se pot ridica decât prin muncă cinstită. El nu va aluneca pe panta demagogiei anarhice și șarlatane.

Străjeria nu urmărește nivelare gregară, ci selecționare; nu vrea egalitate impusă și sufocantă, ci o singură egalitate, în fața legilor.

În sistemul străjeresc, copilul se mișcă în mediul său firesc de libertate și de veselie. Veselia este necesară dezvoltării copilului ca raza soarelui florilor. Nu e o figură, ci un adevăr profund psihologic, care duce la suflete deschise, sincere, atât de necesare pentru a risipi atmosfera de fărâncie și de minciună a democrației haotice.

Străjerul își va iubi țara nu printr'un patriotism numai istoric, ci printr'un patriotism actual. El ia contact direct cu natura țării sale; dar mai ales ia contact cu țăranul și învață să-i aprecieze munca și calitățile. Când va fi mare nu va căuta să-l exploateze nici politicește nici economicește. Nu-l va cunoaște pe țăran numai din «Miorița» și nu-i va desprinde filosofia presupusă din combinații teoretice. El va lua contact

direct cu sufletul acestui țaran atât de sfătos, cu atâta bun simț în fondul lui sufletesc, atât de cinstit și atât de credincios lui Dumnezeu. Va învăța astfel virtuțile neamului din cartea vie, verificând pe cele cetite în istorie.

Va iubi neamul și țara nu din gură și nu numai la paradă, ci prin faptele sale. Am văzut scene străjerești de muncă lângă țaran și pentru el, pline de duioșie, dar și de mult înțeles educativ. Această comunitate de muncă, îl apropie de popor și-i insuflă o democrație sinceră și sănătoasă.

Ar trebui să înfățișăm aici toate manifestările străjerești, ca să dovedim și mai mult afirmațiile de mai sus. Am deschis numai o perspectivă a realității. Am întrebuințat imperativul «trebuie» și viitorul, fiindcă, încă odată, străjeria nu-și va da maximul de randament decât în condițiunile arătate mai sus.

Ea este o adevărată școală a virtuților pozitive; este reprezentanța tipică și autorizată a școlii funcționale, școlii active. Numai în acest sistem se vor putea armoniza cei doi poli: individualitatea și societatea.

Am căutat a da numai o sinteză a problemei, ferindu-ne de o pedanterie zadarnică, tocmai pentru a fi în cadrele străjeriei.

ȘEZĂTOAREA

»Datinelor Strămoșești« de Crăciun,
la Stolul Școlii primare de stat Tășnad—Sălaj
de: comand. străjer, V. PĂȘTEANU

Duminică 18 Decembrie a. t. a avut loc în sala »Royal« șezătoarea »Datinelor Strămoșești« de Crăciun și Anul nou, dată de stolul școlii primare de stat din loc în cadrul căreia s'au distribuit și ajutoarele pentru copiii săraci și darurile de Crăciun la toți străjerii.

Cum s'a desfășurat programul? Caracteristica șezătorii:

Este pentru prima dată când în comuna Tășnad s'a organizat de către stolul școlii primare din loc o șezătoare festivă a datinelor strămoșești de Crăciun și Anul Nou. Deși s'au organizat și în trecut astfel de șezători, cu ocazia dis-

tribuirii ajutoarelor și darurilor pentru copii, de către conducătorii școlii, ele n'au avut efectul și caracterul deosebit ca în anul acesta. Întâiu pentru motivul că șezătoarea, sau mai bine zis serbarea pomului de Crăciun, cum era făcută înainte, avea loc numai în cadrul școlii — dacă și în trecut s'au organizat programe, acestea erau streine sufletului copiilor; ei nu trăiau serbarea cu adevărat, fiindcă nu aveau nici o legătură cu viața lor de acasă.

Cu totul altă formă îmbracă șezătoarea în anul acesta, cu toate că stolul organizează șezătoarea însă participă și părinții copiilor și are un caracter sărbătoresc în adevăratul înțeles. Programul s'a organizat de așa natură încât să nu fie nimic strein copiilor și să trăiască momentul. Nu s'a pregătit o piesă ca de obicei. În ședințele de străjerie din preajma șezătorii, membrii corpului didactic împreună cu copiii au adunat și scos în relief obiceiurile și datinele locale, fără a neglija bine înțeles nici pe acelea ce sunt comune tuturor Românilor. În acest fel cu materialul adunat s'a improvisat o scenetă »La colindat« pentru realizarea căreia a contribuit tot stolul. Aceasta în legătură cu Crăciunul, pe scenă o familie reprezentativă locală. Aceasta primește colindătorii; în jurul acestui nucleu de viață socială se perindă toate obiceiurile și datinele de Crăciun. Echipe de colindători — la început copii mici, colinde ușoare, urări tot pentru copii; steaua purtată tot de copii mici exact cum se obișnuiește prin partea locului: copii în haine albe, cu coifuri din carton, ornate cu hârtie colorată. Steaua confecționată de străjeri, este purtată de unul din ei și se învârte tot timpul cât durează textul și colinzile. Urmează echipe bine organizate de colindători mai mari cari se deosebesc de primele prin natura colinzilor mai lungi, mai bine executate și prin felul de a se adresa: »veselite-om gazdă?« și nu »veselite-om gazdă 'n casă« cum spuneau primii. Urmează »Irozii« răspândit în toate comunele din jur.

Această familie este liberă să cheme colindătorii în casă sau să le împartă nucile sau alte bunătăți afară; dialogurile simple, reducându-se numai la comentarea evenimentului și reflexii asupra colindelor cântate.

În sfârșit timpul înaintat, copiii așteaptă nerăbdători sosirea lui moș Crăciun. Acesta nu întârzie și apare în costumul său clasic, încărcat cu daruri. Cele trei fetițe și cei doi copii de pe scenă rămân impresionați de sosirea moșneagului, însă nu uită a-l primi »în cântări« cântând »Moș Crăciun«. Copii, își revin și urmează urări de bun venit pentru moș Crăciun.

Deși partea aceasta are mai multă acțiune, prin dialogurile dintre copii și Moș Crăciun, totuși copiii nu par niște personaje în miniatură, reduse la manechinism, ci foarte natural

răspund la întrebări și bine dispuși mulțumesc de daruri lui Moș Crăciun și-i promis că vor fi cumiși.

Notez : nu s'a făcut pom de Crăciun, însă totul a decurs într'o intimitate sufletească ce a cuprins întreagă sala. Destul să menționez că în sală, pe lângă publicul destul de numeros, deoarece era Duminecă și înfrarea gratuită, au mai asistat peste trei sute de copii ce au uimit asistența prin liniștea ce puse stăpânire pe ei. Puteai citi pe figura lor ceea ce se petrecea în intimitatea sufletului avid de reprezentații ce au directă legătură cu vieța lor.

Partea I-a s'a terminat cu colinda colinzilor : »O! ce veste« cunoscută tuturor ce așteaptă sfânta sărbătoare a nașterii Domnului.

Partea II-a este în legătură cu obiceiuri și datini de Anul Nou : a impresionat »Plugul național« și »Plugușorul« prin urările, ahourile, pocnetele, sunetele de clopoței și zurgălăi, cari complectau în chip desăvârșit buna dispoziție cu care se așteaptă Anul Nou. În continuare un tablou reprezentând Anul Vechiu, Anul Nou, România, Ingerul, Sorcovarul, Semănătorul cari fiecare prin partea lor de acțiune te făceau să trăiești intens întreagă vieța românească de pretutindeni și de totdeauna.

În încheiere dl comandant al stolului face o dare de seamă asupra felului cum s'au întrebuințat fondurile pentru ajutorarea copiilor săraci și daruri pentru toți străjerii stolului. Astfel: Din suma de lei 6657 ce s'a obținut prin donații din partea instituțiilor din loc, colecte prin străjeri și alte donații particulare, s'au cumpărat : 13 perechi ghete, pentru suma de lei 2100, 9 costume haine pentru băieți și 14 pentru fete, cu suma de lei 2200, din suma de 1547 s'a cumpărat 11 kilograme zahăr, 100 Kg. mere, 20 Kg. nuci și 350 buc. turte, din care s'au făcut pachetele ce s'au distribuit tuturor străjerilor la sfârșitul serbării. Cu suma de 800 lei rămânând să se facă ajutorarea oamenilor săraci pentru plinirea nevoilor cu ocazia sărbătorilor de Crăciun.

Domnul comandant al stolului mulțumește tuturor acestora ce, prin sprijinul moral sau material au contribuit la organizarea acestei șezători.

Închee dorindu-le tuturor celor prezenți : Sănătate și Sărbători fericite.

INSEMNĂRI DIN NOEMVRIE

de : G SELYBEN

Sora șasesprezece și patruzeci... Deasupra orașului norii cenușii ondulează cu un flux greoi. Din draperia lor opacă cerne cu monotonie o ploaie moleculară ca o ultimă mângăere pentru petalele decolorate și plăpânde ale florilor târzii. Pe străzi adie un vânt neobișnuit de rece. Citește în șoaptă afișele pe verso, surprinde trecătorii fără mânuși și se prinde de frunzișul rar și muribund al copacilor.

... Din singuratecul tei din colțul străzii, care apărea ca o oază în arșița dogoritoare a soarelui de vară, se desprinde câte-o frunză îngălbenită și ruginoasă. Se lasă ca niște parașute mici, descriind roate și salturi în căderea lor. Unele stau lipite de asfaltul umed, parcă ar fi niște necroloage aglomerate pe o masă cenușie de marmoră, iar altele, sunt luate de adierea ușoară a vântului de toamnă. Aceste din urmă se rostogolesc cu un foșnet pergamentat, parcă silabizează ne-si-gu-șan-ța care li întovărășește. Cine știe unde ajung surorile de pe aceeași crenguță?... Văd cum ajunge una sub călcâiul unui individ. O duce exact cinci pași, când se desprinde și rămâne pe trotuar, strivită, spintecată și murdară. Alta fuge drept spre mine. O ridic. Îi admir nervii ieșiți în relief și o compățimesc ca pe o fetiță ce-și pierde armonia siluetei sub ofensiva bacililor Koch. O pun în buzunar. Am să scriu pe ea că — «Fericirea unor oameni constă în aceia, că împiedecă pe alții de a fi fericiți».

... Seara își lasă întunerecul crescând cu un misticism de nepătruns. Edificiile își pierd forma devenind niște conture șterse și nedefinite. Norii parcă sistează presăratul picurilor argintii, lăsând loc valurilor de ceață, cari ondulează lent ca fumul din cădelniță. Prin această perdea fină străbate leneș lumina palidă și somnoroasă a felinarelor. Din capătul străzii se aude pulsațiunea metalică a unei mașini... Apare un camion

sunând din claxon. Doi jidani se dau la o parte, continuând discuția pe trotuar. Unul își duce degetele prin barbă depănând-o cu pasiune, iar celalalt își răsuțește perciunii spirali. Probabil îi preocupă vreo afacere grasă sau vreo întorsătură nebunită care cere precauțiune și tactică.

— Afară de cei doi galițieni și câțiva trecători grăbiți, văd un polițist și un covrigar care traversează fluerând un tango cunoscut... Ceva mai departe un vânzător de ziare strigă răgușit, oferind câteva cotidiene din Capitală. Vocea-i unisonă se pierde contopindu-se în gălăgia unei trăsuri ce se apropie... Birjarul își șueră biciul în aerul umed, trage la dreapta și oprește. De sub coviltirul birjei apare o tânără elegantă, sveltă... Cam de vreo douăzeci de primăveri. O recunosc. E ea... și dacă nu mă înșel în mână mi-aduce revista promisă. Face câțiva pași cunoscuți, apasă cu gingășie soneria dela poartă și intră.

... Mă reculeg de pe cristalinel planurilor mele pe care plutesc atâtea visuri utopice și întorc ocolind rătăcitor pe o stradă nepavată, către o cameră umedă, lipsită și friguroasă...

A doua zi la aceeași poartă, alături de zurnăitul obișnuit al soneriei parcă aud ghitara sufletului meu, cântând o melodie dulce sub care se așterne lingușitor sonoritatea unui vers... ce bine-i lângă tine...

CU BULGĂRI DE ZĂPADĂ...

de: ȘTEFAN C. COMAN

La școala cea nouă, din colonie, vin copii amestecați: Unguri și Români. Așa s'a hotărât, trebuie să se execute. Nu-i vorbă, unii copii invocă motive diferite că nu pot veni până aici, fiind prea departe... e, dar cine să-i bage în seamă, să-i asculte? Suntem la granița de Vest a țării, vre-o câțiva Km. depărtare. Interesele superioare sunt de așa natură încât trebuie ne-apărat să fie toți la un loc.

Este Joi, după amiază. Clasele trei și patru — băieți — fac lucru manual. După orele patru le dau drumul. În șosea

— școala este chiar lângă ea, în fața cu biserica ortodoxă — școlarii stau și se privesc mirați, par'că întrebători. Ce or fi având de nu pleacă? A, bănuiesc eu, așteaptă să iasă toți; ca apoi...

Pământul este acoperit cu o pătură albă de zăpadă. Este groasă de un lat de palmă. Azi noapte, plouase puțin peste ea. În timpul zilei, vremea fiind mai domoală, zăpada începuse să se topiască. Este tocmai bună de adunat și strâns în pumni. Se fac minunați bulgări.

Copiii — vorbiți par'că — s'au desfăcut în două tabere, nu pe clase, ci pe nații. Ce interesant! Ies din sală, pe trepte, și-i privesc. Nu zic nimic, căci știu că vorbele mele i-ar îndepărta. Dincontră, mă arăt și eu vesel și senin. Sunt foarte curios să văd cum se va desfășura lupta. Românii sunt puțini, vreo șase-opt, pe când Ungurii vreo treizeci și mai bine. Cărți nu au la ei nici unii; au numai o parte din materialul de lucru.

Fără să observ cum, lupta s'a început. Cele două tabere s'au încăierat de-abinelea. Fiecare trimite bombe cât mai multe adversarului. Nu se văd în văzduh decât puzderie de cocoloși de zăpadă, ce zbor pe drumul curb, spre ținta dată. Luptătorii au diferite poziții. Unii din ei, cu amândouă mâinile adună repede zăpada, o strâng tare între pumni — Doamne, bine se mai ține! — și o lasă pe loc. Alții doar' apucă ghiulelele de jos și le svârle cu multă putere — drept răspuns — dușmanului. Mulți — lunecând — cad în zăpadă cu picioarele în sus. Mâinile, obrații, urechile și nasul tuturor sunt roșii ca jăratecul. Ard nu altceva. Se aud voci de încurajare în ambele tabere. E gălăgie, zarvă mare. Strigătele sparg văzduhul. Pe de-asupra tuturor se ridică puternic:

-- Măi Gheiza. să nu mă mai lovești în față, că te-apuc de gât și te svârl în șanț, cu capu'n neauă! Ai înțeles?! Te-am lăsat până amu; dar să știi că tu, cu mine, îi păți-o urât...!

Nu isprăvește bine ultimul cuvânt și Nuțu, din trei părți este pocnit. Căciula îi sboară cât colo. O ureche și partea aceea a feții este numai zăpadă, care se lipi și stă tocmai bine prinsă. Ceafa îi este unită cu gulerul sumanului, printr'un minunat pansament de zăpadă, de purtătoru-i nu se poate mișca. Gâtul pare înțepenit, ca dintr'o bucată tare. Intreagă

tabăra lui Nițu este foarte revoltată. Se înfurie și mai tare. Este hotărîtă să lupte pe vieață și moarte!

Inzadar însă, căci adversarii — în această clipă — prinseră și mai mare curaj. Dau năvală, cu mare sgomot asupra taberii lui Nuțu. Aceștia — văzându-se mai puțini — se cam retrag. Nu-i vorbă, proiectilele continuă, fără încetare. Izbesc, pocnesc în poarta unui unchieș bătrân, care auzind iese afară, sprijinit de un băț bun. Privește o clipă spectacolul și zice morocănos:

— »... D'apoi bine măăă, nebunilor, cum veniți voi și dați în ușa mea?! Duceți-vă unde i larg! Dă nu m'apuc și eu ș'atunci...!»

Ce? Să înceteze lupta? Mai tare se înțețise! Părea că-i un făcut. Nițu cu ai lui, deveni și mai dârz. Dar ce-i împinge să lupte cu atâta înverșunare, căci trecu-se o oră și mai bine de când au început?

...Mi-aduc aminte abia acum... Venise la mine par'că în timpul orei, imediat după recreație, un puștan de băiet cu căciula-i de miel în mână, cu sumanul strâns legat c'o ață, cu cioarecii, în partea de jos și opincile numai apă... A avea privirea rugătoare:

— «Mă rog la domnu'nvățător, Ungurii ni-au dărâmat omul de zăpadă. Au luat bucățile de cărămidă, pe cari le-au învălit în bulgări de zăpadă și așa dădeau în statuia făcută de noi...»!

Cred că numai faptul acesta îi împinge să lupte atât de grozav.

Nu mai pot să stau de frig. Am înghețat de când mă tot uit la ei. Liniștit începe să ningă. Fulgii acopere pe luptători. Mă retrag în sală, lângă soba, în care mai ard încă doi tăciuni. Mă desmorțesc, în timp ce gândul îmi este tot la cele două tabere, cari s'au depărtat luptându-se mereu cu bulgări de zăpadă...

LOZUL CÂȘTIGĂTOR

de: GH. HOBJILĂ

- Ionel, te simt după vârful nasului, că ai ceva să-mi spui.
- Te'nșeli, dragă. N'am nimic de spus.
- Totuși îmi ascunzi ceva!
- Ba de loc.

Ionel Piscupescu avea într'adevăr ceva pe suflet. Și dacă nu spunea, era pentru faptul, că se temea de gura femeiei sale. Totuși, consoarta dumnisale, cu privirea iscoditoare, simțise de cum intră el pe ușă, că se petrecuse ceva cu Ionel al ei și voia să știe ce anume.

Ce se întâmplase?

Domnul Ionel Piscupescu cumpăraseră un sfert de loz dela Loteria de stat, pe care dăduse două sute de Lei. Și cum în vremea de criză, în care ne aflăm, sutele de Lei nu se găsesc pe toate drumurile și mai ales nu se găsesc în buzunarele soților Piscupescu, domnia sa se aștepta cu drept cuvânt la o scenă cât se poate de neplăcută.

Taina însă nu putea să țină mult, cu toate că doamna nu mai insistă să o afle, contrar obiceiului, pe care-l au femeile de a fi foarte curioase, pentru că domnia-sa știa, că bărbatul său plecase cu două monede a 100 lei și una monedă a 50 lei, toate noi-nouțe, în buca dumnisale de piele galbenă. Iar momentul destăinuirii nu se putea amâna mai târziu de ora 3 p. m., când trebuia să vină croitoreasa cu rochia cea nouă, căreia trebuia să-i achite una sută lei.

Domnul Ionel Piscupescu, nu avea cel puțin serviciu după masă. Acest lucru l-ar fi putut salva pentru moment de catastrofa, la care nu cuteza să se gândească, dar pe care o simția pe lângă el. Trebuia deci să fie față la desnodământul fatal, căci înafară de orele de birou trebuia să fie totdeauna acasă. Și cu cât vremea trecea, cu atât era mai neliniștit.

Consoarta dumnisale umbla după treburi, fiindcă tocmai în ziua aceia cumpăraseră din piață niște pești proaspeți, pe care îi pregătia după pofta inimii sale și n'avea timp de starea

tulburată a sufletului soțului său. Asta fu până pregăti dejunul. La masă însă acest lucru nu-i scapă.

— Ionel, mamă, spune ce-i cu tine?

— Nimic! Ce să fie? Am lucrat foarte mult la birou și mă simt cam obosit.

— Să-ți aduc o perină pe divan, ca să te odihnești un ceas, două, că după masă n'ai serviciu.

— Nu mi-e somn!

— Atunci ești bolnav, mamă dragă! Dece nu iei un purgativ?

Și așa-l descusu pe bietul Ionel, care cu cât se aprăpăia ora trei, cu atât era mai neliniștit, încât trebui la sfârșit să-i mărturisească.

La început, doamna Aurelia Piscupescu, nu voi să creadă, Numai după ce-i arată punga goală se încredință de adevărul adevărat.

Ce urmă acestui fapt, e ușor de ghicit, dar greu de spus. În cea dintâi clipă, se auzi într'un ritm potențat sgomotul răsunător alor patru palme, aplicate pe obrajii vinovatului, după care aceștia deveniră roșii, pe când ai domnei rămăseseră tot vineți de ciudă.

Apoi începu partea a doua a reprezentației. Câte înjurături (domnești), câte insulte și vorbe de ocară fură adresate soțului vinovat; ar ajunge pentru un sat de țigani. Dar apoi când își aminti de croitoreasă!? Ochii îi fulgerară niște raze, care l-ar fi putut ucide într'o clipă, dacă el n'ar fi avut inspirația să nu ridice privirea din pământ.

— Acum ce-i facem de croitoreasă? Într'o clipă să faci ce știi și să-mi aduci bani.

— Dragă, îndrăsnii el, peste cinci zile mai avem până primim leafa. Croitoreasa ar putea să mai aștepte până atunci...

— Ce? Să mă fac eu de răs, ca nici o doamnă — și să rămân datoare la croitoreasă? D'apoi neam de neamul meu n'a pățit așa ceva.

— Se poate totuși ca să nu vie croitoreasa azi. Până mâine e timp poate să fac rost...

— Eu vreau să fiu asigurată! Nu mă expun eu la un asemenea motiv... Trebuie să am banii numai decât...

Bietul de el trebui să plece...

Când se 'ntoarse seara, era cu punga goală.

— Dragă Aurică, crede-mă. N'am putut.

— Las', dragă Ionel, zise blând doamna, care acum era pătoliță. Poate să avem noroc.

— Cum ?

— N'a venit croitoreasa și mi-a trimis vorbă, că nu poate veni cu rochia până pe săptămâna cealaltă.

— Ei, vezi? Ce ți-am spus eu ?

— Eu zic, că acesta e semn bun.

— Cum ?

— Poate să câștigăm la loterie !

Lui Ionel, vorba asta îi merse la inimă. De altfel era așa de obișnuit, ca să ia drept literă de Evanghelic vorbele consoartei sale, încât îndoiala ce-o avea asupra norocului când cumpăraseră lozul, se schimbă în certitudine că va câștiga. Zise totuși :

— Poate să câștigăm, poate să nu câștigăm... Dumnezeu...

— Eu am credința (și credința nu mă înșeală niciodată) că lozul nostru va câștiga.

— Unde dă Dumnezeu...

— Când se face tragerea ?

— Stai... azi e treisprezece... mâine patrusprezece... poi-mâine, adică Joi e cincisprezece... Ziua tragerii.

Joia trecu greu, greu de tot. Vinerea trecu și mai greu, pentru că nu sosiră gazetele din București cu lista numerilor câștigătoare la loteria de stat-clasa întâia. Asemenea noaptea de Vineri spre Sâmbătă. Sâmbătă de dimineață, domnul Ionel Piscupescu cumpără «Universul» în drum spre birou și toată vremea dela ora opt, până la douăsprezece nu făcu altceva decât consultă și compară lista câștigătorilor cu numărul de pe lozul său.

Zadarnic însă... nu câștigase nimic.

Fură triști câteva zile ambii soți.

Peste câteva zile reînnoiră sfertul de loz, plătind agentu-rei alți două sute de lei, din leafa, ce între timp primiră.

La a doua tragere aceiași situație.

La a treia tragere, avură noroc. Lozul, din care aveau un sfert, câștigase o mie lei.

Plini de speranță, de îndată ce primiră telegrama aducătoare de noroc, soții Piscupescu, răspunseră tot telegrafic

cum că agentura să le rețină un loz întreg, că ei trimit suma de trei mii două sute lei costul unei loz întreg pentru toate patru clasele. Și odată cu telegrama, trimiseră și banii.

Luna de așteptare, până la tragerea clasa a patra, li se păru o veșnicie.

Tragerea trebuia să fie într'o Sâmbătă. Cei interesați o așteptară cu înfrigurare. Și cu cât trecea timpul, înflorea speranța în sufletele lor.

În sfârșit, ziua tragerii sosi.

Toată noaptea de Sâmbătă spre Duminică așteptară telegrama, care nu mai sosia. A doua zi, Duminecă dimineată, înainte de a se duce la biserică, doamna Aurica zise soțului :

— Dragă Ionel! Se vede, că n'avem noroc. Eu cred, că n'ar fi rău să vindem cum vom putea lozul nostru. Vecina noastră, Sofia Iosipescu, mi-a oferit chiar ieri două mii de lei pentru el. Eu n'am voit să fac târgul, căci erau speranțe... Astăzi... Știi, că, în rândul trecut, telegrama norocoasă a venit în seara zilei.

— Nici acum nu-i târziu, obiectă soțul.

— Mai bine cum zic eu.

Când se întoarse cu cei două mii lei, doamna Piscupescu află pe poștaș acasă.

Smulse hârtia din mâna soțului. Citi :

«Felicitările noastre! Lozul No. 2456789 o câștigat 6.000.000 lei.

Agentura Colega.

Ce se întâmplase ?

Agentul agenției, fiind la petrecere, întârziase expedierea telegramei.

GALERIA MORTILOR NOȘTRI

† GHEORGHE PTEANCU

1855—1939

de: ION CLEJA

Gin ziua de 9 Februarie c. s'a stins din viață Gheorghe Pteancu director-învător în retragere, Cavaler, al ordinului Coroanei României, membru de onoare al învățământului primar, Cetățean de onoare al orașului Carei, fost președinte de onoare al Secțiilor Satu-Mare și Sălaj a Asociației Învățătorilor din România, fost vicepreședinte al Reuniunii Învățătorilor români uniți din Arhidiaconatul sătmărean, fost membru fondator al «Astrei» etc.

Gheorghe Peteancu a fost acel stâlp de granit al dascălimii Țării, care timp de 50 ani, cu o bărbăție excepțională, energie neobosită, vigoare fizică neîntrecută, și tărie sufletească de caracter, a stat în slujba culturii naționale și serviciului școlii românești ca pionul cel puternic al neamului, dela care muncă titanică nu l'au descurajat amenințările dușmanilor asupritori, nici zidurile temniței, cum nici furcile spânzurătorilor unguri.

Gheorghe Pteancu, ca învățator a fost totdeauna «munca perseverentă și conștiință, omul datoriei maxime, distins printr'o activitate școlară și extrașcolară fără păreche națională, culturală și socială, pentru care a fost învrednicit de către Ministerul Școalelor, cu cea mai mare distincție dascălească: titlul de «Membru de onoare al învățământului primar».

Vieța lui dascălească întreagă, curată, plină de fapte rodnice, tipul muncii cinstită, a caracterului dârz, a eroismului neîngrădit, a iubirii de Neam și Patrie, a fost o : vie i-coană în sufletele generațiilor crescute de el și o pildă nepereitoare, în ochii ucenicilor săi, azi cu zecile în tagma dascălească triumfând în liniile prime de bătae ale ei, dar nici unul din ei neajungându-l în brazda destinului profesional al tagmei dascălești.

E greu a fi învățător și astăzi în țara liberă, în deplina libertate a propovăduirii limbei, credinței și obiceiurilor strămoșești, dar cecece a fost Gheorghe Pteancu ca învățător este greu a-l și caracteriza.

El n'a fost un dascăl de rând ca noi toți ceilalți cari ne place a ne socoti în rândurile prime ale slujbei de învățător și ale dascălimei Țării. El a fost Luceafărul, pururea strălucitor, datorită căruia românii depe acestea meleaguri și-au putut menține ființa lor națională acum 30 -40 ani, sub valurile de maghiarizare ale stăpânitorilor urgisiți de eri.

Învățătorul Gheorghe Pteancu, este noțiunea rară în almanahul nostru dascălesc și cecece a realizat el ca operă neperitoare nu știm dacă va fi sortit careva încă dintre noi să o mai poată atinge în vieța dascălescă.

A fi însă dascăl-erou este un simbol de glorie al idealismului fără culme, înălțime pururea în urcuș, apogeu profesional stratosferic — aceasta i-a fost dat de către destin numai lui badea Gheorghe s'o poată face în cei 84 ani ai vieții sale.

Ferice de el și de urmașii sângelui lui!

Iată cine a fost Gheorghe Pteancu ca învățător. Din cei 50 ani de dascălie, făcuți în comunele Borlești, Pomi din jud. Satu-Mare, Oradea și Carei, 22 ani i-a făcut în Carei, la faimoasa și triumfătoare școală confesională românească, despre care și cei mai temuți streini pomeneau ca de »Școala Pteancu«, dintre cari ani începând cu 1921 la școala primară de stat în calitate de director învățător, până la 1 Ianuarie 1927 când s'a retras în pensiune. Ca director al acestei școli s'a distins cu ordinea, disciplina, punctualitatea, ridicând această școală la prestigiul la care trebuia să fie după unire ce era chemată să răspândească slova și cartea românească.

Gheorghe Pteancu ca om, creatură și ființă rară, ce a fost și-a fixat lozinca; »respectează-te tu însuți pe tine, dacă vrei ca alții să te respecte«, ori întreaga lui vieță i-a dovedit-o calitățile sale și faptele excepționale cu titlurile, decorațiile și distincțiile obținute pe toate terenurile de muncă.

C'a fost mare dascăl badea Gheorghe o știe țara întreagă, nu trebuie s'o relevăm chiar noi ucenicii lui.

Gheorghe Pteancu a fost pentru noi învățătorii un camarad și un coleg de suferință profesională, cum rar mai întâlnești astăzi, sau deloc.

Până la adânci bătrânețe a fost conducătorul nostru înflăcărat, bunul coleg, camaradul adevărat, în care am găsit totdeauna mângâiere, curaj, energie, și un elan de luptă profesională fără margini.

Pentru noi învățătorii badea Gheorghe Pteancu a fost uriașul trudei dascălești, tipul frământărilor noastre de breaslă și idealul întrupat în mișcarea învățătoarească triumfătoare în cauzele sale.

De n'ar fi fost luptătorul și vajnicul apărător al cauzelor dascălești Gheorghe Pteancu, pe vremuri, vestit cârmuitor al învățătorilor confesionali, iar de la unire încoace nelipsitul și pururea prezentul doleanțelor adunărilor, întrunirilor și congreselor învățătoarești; noi învățătorii ardeleni, n'am sta acolo unde suntem astăzi ca tagmă, ca organizație profesională, dacă n'ar fi fost printre noi acest netemut membru luptător și comandant profesional care a ținut în noi elanul de luptă și curajul avântului de îndemnare în țelurile doleanțelor noastre.

El este ridicat pe umerii dascălimei la deosebita cinste de președinte de onoare a noastră a inv. sălăjeni, sătmăreni și de membru distins al organizațiilor bihorene, ardeleni, binemeritată prin lupta sa dârză cu izbândă pentru cauza noastră dreaptă în stat.

În marea și istorica Adunare Generală a învățătorilor sălăjeni din 11 Septembrie 1927 ținută aici în Carei, este sărbătorit acest veteran luptător al dascălimei de către învățătorimea acestor ținuturi cu ocaziunea retragerii sale în pensiune și proclamat președinte de onoare, pe viață, de către Asociația județeană sălăjeană.

A fost atunci sărbătorit de către floarea intelectualității Țării în frunte cu marele cărturar al Neamului d. Nicolae Iorga și fruntașul suprem al dascălimei dl. Ministru D. V. Ţoni cari au ținut ca prin prezența D-lor să cinstească marea personalitate a dascălului Gheorghe Pteancu.

Atunci când pentru totdeauna ne-am despărțit de acest idol al tagmei noastre, de către neuitatul și iubitul nostru conducător, de eri, președintele nostru de onoare scump, coleg și tovarăș ideal de muncă profesională, arbore puternic căzut din pădurea dascălimei Țării, lucefăr stins depe bolta învățătorimei, luptător pururea la datorie, supunându-ne, cu resemnare, în voința Atotputernicului, ne închinăm cu cea mai adâncă

recunoștință și venerație în fața memoriei sale de sfântă amintire, cei 800 membrii ai Secției Sălaj a Asociației Învățătorilor din România, dorindu-i ca să-i fie:

Somnul vecinic ușor !

Memoria binecuvântată !

Dormi în pace dascăle mare, ce ai fost !

NOTĂ: Doritorii de a-i cunoaște viața și faptele acestui mare învățător ardelean pot s'o afle din „Almanahul dascălilor noștri” de Simion Oros învățător în Zălau, Școala primară de stat Nr. 1 de băieți.

† GHEORGHE FARCU

de: IOSIF V. ARDELEANU

În zilele de mari prefaceri a României moderne, dascălimea sălăjană, pierde pe unul dintre cei mai distinși și mai înflăcărați pioni ai culturii naționale românești. Acest colț de țară, prin învățătorul Gheorghe Farcu, pierde un eminent învățător și un comandant premilitar desăvârșit, care a fost pătruns de însemnătatea rolurilor ce le-a avut.

Gheorghe Farcu s'a născut la 30 August 1913, în comuna Sudurău, jud. Sălaj, din vrednicii români Ioan Farcu și Berta Farcu născ. Mureșanu, gospodari bine instăriți și cu o familie numeroasă.

Școala primară a făcut-o în comuna Sudurău, învățător fiind Petru Warhaniovski. Terminând cele 5 clase primare ca elev eminent, în anul 1924, este primit și înscris la școala normală română unită din Oradea. În timpul celor șapte (7) ani dela această școală, a fost un element strălucit, fiind iubit de directorul și profesorii școlii. Școala normală o termină în anul școlar 1930—31, iar examenul de capacitate îl depune în sesiunea Iunie 1931, obținând diploma de învățător printre primii.

Terminând școala normală în timpul crizei de posturi în învățământul primar, rămâne acasă la părinți. În urma măsurilor din acel timp, în Ianuarie 1932, la cerere, este numit ca învățător ajutor (asistent) la școala primară din comuna natală Sudurău, unde funcționează până la finele anului școlar

1931—32. În timpul funcționării la această școală a dezvoltat o activitate în toate domeniile, a cărei rezultat se resimte și azi, rămânând neuitat de școlari și popor.

După acest an, rămâne fără post până în Ianuarie 1934, când este numit ca inv. în mod provizoriu în comuna Stârci, județul Sălaj, dela poalele Meseșului. În această comună românească, muncește cu tot avântul său tineresc și cu toată priceperea, după aproape doi ani de șomaj, bucurându-se că și el poate fi de folos și să-și servească neamul, pentru care s'a pregătit cu atâta sârguință. A fost mult stimat și iubit de locuitorii acestei comune, care au știut să-i aprecieze munca depusă pentru ei și odraslele lor.

La această școală a avut ca director pe actualul nostru șef revizor, domnul V. Gr. Pupăză, dela care a învățat multe lucruri frumoase.

Atât populația acestei comune, cât și intelectualii din jur, au regretat mult când a plecat dela această școală, știind că Gheorghe Farcu a fost un dascăl cu multă putere de muncă și de mult folos țării.

În toamna anului 1934, Gheorghe Farcu este chemat sub drapel, pentru a-și satisface serviciul militar. Stagiul și-l-a făcut la Școala Preg. de Ofițeri de Rezervă Ploiești. Acolo a fost un soldat supus și conștiincios, până la jertfa de sine. În acest timp a contractat reumatism în piciorul stâng, în urma executării unei teme de luptă, trebuind să stea timp de cinci și jumătate ore culcat în zăpadă. Examenul de sublocotenent l-a luat cu succes.

După satisfacerea stagiului militar, în toamna anului 1935, a fost numit ca învățător titular, la școala primară de Stat din comuna minoritară Dobra—Sălaj, dela poalele Codrului. El a fost acela care a pus bază acestei școli. Cu toate greutățile începutului, el n'a cunoscut oboseală și nici odihnă, având în vedere, punerea pe baze solide a acestei școli, pentru a rezista curentelor și vârtejelor iredentiste, ce bântuiau în această comună minoritară ungurească. Omul era potrivit; pregătirea și puterea de muncă necesară o avea. Muncește cu multă dragoste și conștiinciozitate, pentru cei ce i-au fost încredințați, depunându-și tot sufletul pentru a-i lumina, neluând în considerare că sunt minoritari. El a fost românul înflăcărat, care în toate ocaziile, căuta să însuflească sentimentul național

semenilor săi; prin cuvântările sale inflăcărâte, cu care a rămas neuitat și apreciat în cercul lui de activitate, atât de intelectuali cât și de popor. A muncit singur până în Ianuarie 1937, când la insistența lui s'a înființat postul II.

În toamna anului 1937, este numit comandant al Subcentrului P. P. Supurul de Jos. În această calitate a depus o activitate titanică. Obosit de munca depusă zilnic în școală, duminica și în sărbători se deplasa la Supurul de Jos la instrucția premilitară, distanță de 5 Km. Acolo și-a depus toată priceperea și puterea de muncă. În urma acestui efort a început să-i reinvie reumatismul contractat în timpul stagiului militar. Gheorghe Farcu nu și putea închipui ca el să fie bolnav. El înfruntă cu multă resemnare și curaj, boala care-l rodea, urmându-și simptomele ei. Pentru el a fost foarte dureros faptul că trebuie să deie comanda subcentrului altuia, după o activitate de un jumătate de an, pentru a-și începe tratamentul.

În acest timp se apropia examenul de definitivat, pe care era dator să-l dea și Gheorghe Farcu. În consecință se pregătește și el așa cum a putut și se prezintă bolnav la acel examen, pe care îl ia cu succes.

După acest examen, Gheorghe Farcu, obosit de muncă și de boala care îi stingea viața și totodată cu conștiința împăcată că și-a îndeplinit toate îndatoririle de căpetenie își începe tratamentul serios în spitalul din Oradea, unde stă timp de două luni. Simțindu-se mai bine, merge acasă, unde stă până în August, când merge la clinica din Cluj. Aici i-au făcut tratamentul, cei mai buni medici-specialiști, însă fără niciun rezultat. Reumatismul ajungând la ultima simptomă, medicii l-au sfătuit să meargă acasă, spunându-i că este vindecat și că are lipsă numai de odihnă. În 22 Decembrie 1938, părăsește clinica și merge acasă la părinți, care îl așteptau cu mult drag, fiind îngrijorați de sănătatea lui. Vacanța de Crăciun și-o petrece acasă, în care timp, la aparență se reface, însă în fond, boala își pregătește ultima ofensivă.

Sfârșindu-se vacanța, Gheorghe Farcu, se gândește că prea mult a lipsit dela datorie și se hotărăște să meargă la post pentru a-și continua activitatea întreruptă în Maiu 1938. El nu credea că această plecare o să-i fie fatală. La plecare, cu greu s'a despărțit de părinți și frați, plângând

amar; par'că presimțea că n'o să-i mai vadă. Și de această dată și a călcat pe inimă și a plecat, căci știa că-l chiamă datoria, și-l așteaptă școlarii lui dragi, pe care de mult nu-i văzuse.

Mare bucurie a fost în comună și mai ales între școlari, știind că li s'a reîntors iubitul lor învățător. Bucuria lor n'a ținut mult timp, deoarece după două zile de activitate în școală, iubitul lor învățător este doborât la pat, de crunta și nemiloasa boală, care atacă de data aceasta partea cea mai gingașă și mai importantă a corpului: inima.

Sâmbătă, 14 Ianuarie a. c. ora 14 - exact un an dela începutul boalei - învățătorul-director Gheorghe Farcu, moare ca un erou, moare la datorie, departe de ai lui, în mijlocul poporului și a copiilor, pe care i-a iubit și pentru care n'a pregetat a-și da ceea ce avea mai scump: viața, satisfăcând maxima: «Nimic pentru mine, totul pentru alții».

NECROLOGE

Cu nemărginită durere aducem la cunoștința rudelor, colegilor, prietenilor și cunoscuților, că iubita și în veci neuitata noastră **Nuți Iluțiu născ. Todea** învățătoare, după lungi și grele suferințe și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Duminecă 11 Decembrie 1938, în Sanatorul Clinicei Medicale din Cluj, fiind în al 24-lea an al vieții și al 4-lea an al fericitei sale căsătorii.

Înmormântarea va avea loc Miercuri, 14 Dec. a. c. orele 15, dela locuința sa din Turda, str. Dr. I. Rațiu 49, în cimitirul comun din Turda-veche, după ritul bisericii ortodoxe-române.

Fiei fărăna ușoară și memoria binecuvântată!
Turda, la 12 Decembrie 1938.

Vasile Iluțiu, Gia Iluțiu soți și fică.

Nicolae Todea, Ana Todea n. Pașca părinți.

Ena, Ghiță, Lelu, Remi și Romi, soră și frați.

Marioara Trâmbițaș născ. Iluțiu, cumnată

— și numeroasele rudeni —

Zdrobiți de durere anunțăm, că scumpa noastră **Maria Budea** născută Butta, la 5 Ianuarie 1939, ora 2 după lungi și grele suferințe în etate de 42 ani și 13 ani de fericită căsătorie și-a dat sufletul în mâinile Atotputernicului.

Rămășițele pământești ale scumpei noastre defuncte se vor așeza spre vecinică odihnă în cimitirul gr. cat. din Hodod, în ziua de 6 Ianuarie ora 15.

Dormi în pace suflet blând!

Hodod, la 5 Ianuarie 1939.

Emil Butta și Paraschiva Butta n. Pop, părinți.

Simion Budea, soț. Caius Emil, copil.

Danilă, Ioan, Iacob și Iuliana măr. Boldea, Gavril,
frați și soră.

Indurerați Vă anunțăm, că **Matei Moldovan**, fost paroh protopop onorar în Agrij, memorandist, membru al Ordinului «Coroana României» în grad de Ofițer, în etate de 81 ani a repausat în Domnul împărtășit fiind cu Sfintele Sacramente.

Ceremonia funebrală va avea loc în Agrij în cimitirul bisericii române unite în ziua de 8 Februarie a. c. ora 1 p. m.

Dormi în pace, suflet nobil!

Nepoții:

Dr. Augustin Giurgiu și familia, Valer Giurgiu și familia,
Dr. Ioan Giurgiu și familia, Vasile Cosma și familia, Augustin Podoabă și familia, Văd. Maria Podoabă.

Transmitem și pe această cale sincere condoleanțe celor rămași și odihnă pașnică și fericire veșnică celor mutați dela noi.

ADMINISTRAȚIE ȘI LEGISLAȚIE ȘCOLARĂMODIFICAREA LEGII
ȘCOALELOR NORMALE SUPERIOARE

Printr'un decret-lege au fost modificate și completate mai multe dispozițiuni din legea pentru înființarea școalelor normale superioare.

Școalele normale superioare vor avea următoarele grupe de specialitate: literatură; științifică; juridică, economică și de contabilitate; arte frumoase; muzică și educație fizică.

Fiecare școală normală superioară va fi condusă de un director, ajutat de un subdirector de studii și un director administrativ, însărcinat cu conducerea și gospodăria internatului. Directorii școalelor normale superioare se numesc prin decret-lege dintre profesorii universitari, la propunerea ministerului educației. Subdirectorul de studii și cel administrativ sunt numiți de ministerul educației, la propunerea directorului școlii normale superioare, dintre profesorii în activitate din învățământul superior sau secundar, cari s'au distins prin activitatea lor științifică și didactică.

Pentru asigurarea temeiniciei pregătirii a viitorilor profesori, direcția școlii va organiza cursuri menite să desvolte și să adapteze nevoilor învățământului secundar cunoștințele dobândite în universitate. Cursurile vor fi predate de profesori și conferențieri însărcinați de minister, după propunerea directorului, fiind plătiți cu ora efectiv făcută.

Vor fi predate următoarele cursuri.

La grupa specialității literare: limba română (gramatică și studii lingvistice); limbile clasice; limbile moderne; istoria; geografia; filosofia (psihologia, etica, sociologia și logica); pedagogia, străjeria, serviciul social.

La grupa specialității științifice: matematicile cu aplicații; fizica și chimia, (lucrări de laborator); științele naturale, (lucrări de laborator); filosofia (psihologia, etica, sociologia și

logica); pedagogia, străjeria, serviciul social; o limbă modernă (franceza, germana, engleza sau italiana).

La grupa specialități juridico-economice și de contabilitate: dreptul uzual (civil, comercial, constituțional, administrativ și penal); științele comerciale; contabilitatea; pedagogia, străjeria, serviciul social; limbi moderne (corespondență și conversație),

La grupa de arte frumoase, muzică și educație fizică: istoria artelor și istoria educației fizice; psihologia, etica și estetica; pedagogia, străjeria, serviciul social; o limbă modernă (franceza, germana, engleza sau italiana).

Durata pregătirii în școala normală superioară este de trei ani, pentru elevii proveniți dela facultățile de litere, de științe, de drept și dela academiile comerciale.

Elevii teologi, cei dela academiile de arte frumoase, dela academiile de muzică și educație fizică, vor urma cursurile și lucrările în școala normală superioară, numai doi ani.

Elevii din prima categorie vor urma în cel dintâi an, cursurile facultăților dela care provin, dând examenele prescrise, pentru a obține diploma de licență. Elevii cari nu-și vor trece licența în acest timp, vor înceta de a mai fi bursieri și vor fi îndepărtați din școala normală.

În ceilalți doi ani, acești elevi, precum și cei cari provin dela facultatea de teologie, dela academiile și școlile speciale, vor urma cursurile prevăzute în regulamentul acestei legi și vor face practica pedagogică.

Școala normală superioară va avea două secțiuni: una pentru învățământul secundar și una pentru cel primar.

Secția învățământului primar are de scop să dea o cultură generală și pedagogică superioară învățătorilor. În secția aceasta vor fi primiți 90 de învățători anual, câte 30 de fiecare școală normală,

Vor putea intra în această secție învățătorii cari au funcționat efectiv 5 ani la școală primară și sunt definitivii. Ei vor trece un concurs de admitere, ale cărei condițiuni se vor stabili prin regulament.

La aceiași lege s'au mai adăugat următoarele cinci articole cari privesc pe elevii secției învățământului primar:

Art. 13. — Aceștia vor fi interni, ca și elevii secției secundare urmând timp de trei ani următoarele cursuri și lu-

crări practice : cursul de limba română (gramatica ortografia); istoria literaturii române; geografia României; istoria românilor; psihologia, etica, sociologia, logica; psihologia copilului; psihotehnica; pedagogie generală; străjerie, serviciul social; istoria pedagogiei didactice, metodica.

Art. 15. — Elevii din secția primară vor dobândi, în urma examenului de absolvire a școlii, titlul de învățător de grad superior și salariul respectiv, dintre cari se vor recruta în mod obligator, în ordinea clasificării toate organele de control din învățământul primar și directorii de școli primare.

Art. 16. — În scopul practicei pedagogice necesare vor funcționa pe lângă școlile normale superioare, un liceu de băeți — actualele seminarii pedagogice — și câte o școală primară desemnată de minister dinte cele existente.

Art. 17. — Licențiații cu seminarul pedagogic terminat, se vor putea prezenta la viitoarele examene de capacitate, organizate pe lângă școli normale superioare, odată cu absolvirii acestei școli.

Actualii licențiați, fără seminarul pedagogic terminat, vor face doi ani de practică pe lângă unul din profesorii secundari, desemnați de ministerul educației. În baza certificatului de aptitudine eliberat după acești ani de practică, vor fi admiși la examenul pedagogic.

COOPERAȚIA RURALĂ

MIȘCAREA COOPERATISTĂ

Deschidem această rubrică pentru a informa cititorii noștri — în majoritate operatori rurali — despre momentele principale în viața cooperativă, menită să stimuleze propășirea economică a satelor noastre.

Publicăm în cele ce urmează unele dispozițiuni mai recente după organul «Economia Rurală».

Cooperafia de credit

Asanarea băncilor populare și a Federalelor a intrat în faza definitivării.

Institutul Național al Cooperăției a dat instrucțiuni organelor de control că chiar cu ocazia verificării bilanțurilor anului 1938, să prezinte propuneri precise de aprobare a acestor bilanțuri pe baza cărora se vor definitiva alocările provizorii făcute din fondul de ajutor pus la dispoziție de Stat.

Acele dintre unități cari pentru a putea propăși vor avea nevoie de o lărgire a razei de activitate sau de o concentrare de mijloace, vor fi îndrumate să fuzioneze între ele.

Creditul de un miliard pentru săteni

Băncile populare cari nu-și vor putea continua activitatea vor fi puse în lichidare pentru a nu lăsa să dăinuiască organizații a căror viață nu ar însemna decât o prelungire fără justificare a unei situații care duce în mod fatal la desființare. Se vor lua însă măsuri ca drepturile celor ce au depus cu încredere economiile lor la aceste instituții să fie asigurate.

Băncile populare din întreaga țară au primit instrucțiuni cu privire la formalitățile ce trebuiesc îndeplinite pentru ca să poată obține sumele necesare acoperirii nevoilor de credit a sătenilor, mai ales acum în preajma deschiderii noului an agricol.

Federalele, prin care se face operațiunea de scont la sucursalele Băncii Naționale și au pus la punct serviciile.

Institutul național a și deschis la sucursalele B. N. R. ca prime limite de credit o sumă de 570 milioane lei. Din care Băncii noastre «Invățătorul Sălăjan» i-s'a aprobat un credit de 2.500.000 lei și anume 1.500.000 lei credit agricol și 1.000.000 lei credit orășenesc (ce se acordă pe termen de 12 luni).

Formalitățile au fost mult ușurate, atât B. N. R. cât și Institutul Național al Cooperăției depunând o lăudabilă activitate și o stăruitoare bunăvoință pentru reușita acestei opere de finanțare, în care toată lumea pune mari nădejdi de bine.

* * *

B. N. R. de acord cu Institutul național al Cooperăției a stabilit următoarele limite pentru credite individuale ce se pot acorda :

Imprumuturi agricole

Pentru producție (recoltare) lei 30 000, pentru înzestrare cu inventar 40.000 și pentru investiție lei 50.000.

Credite orășenești

Din creditul de 200.000.000 lei destinat a servi pentru sprijinirea orășenilor meseriași, industriași, profesioni libere și funcționari s'a repartizat până acum limite de credite de 160 milioane lei la sediile B. N. R.

Limitele acestor credite pentru indivizi a fost fixat la 30.000 lei pentru meseriași și mici industriași și 50.000 lei pentru liber-profioniști și funcționari.

In atențiunea membrilor Băncii Populare „Învățătorul Sălăjan“.

Inaintarea cererilor

In vederea rezolvirii mai rapide a cererilor de împrumut și pentru evitarea corespondenței inutile, solicitanții împrumuturilor sunt rugați să înainteze concomitent cu cererile și cambiile, semnate pe față, însă necompletecate. Deasupra semnează debitorul, (sub debitor semnează giranții).

Imprumutul Agricol

Cei ce au nevoie de împrumut agricol în condițiunile publicate de Institutul Național al Cooperăției, să se prezinte personal la bancă, în ziua de Sămbătă, orele 10 – 13, destinată pentru informații orale în orice materie în legătură cu operațiunile băncii.

D E C E S

Facem cunoscut membrilor băncii că în luna Ianuarie a. c. am avut un caz de deces, *Maria Budea*, soția colegului nostru *Simion Budea* înv. dir. în comuna Hodod.

Cotizațiile de câte 150 lei se încasează din salariile lunei Februarie, iar membrii cari nu-și primesc salariile prin Revizoratul școlar Zălau, vor achita direct la bancă, în termenul regulamentar de 30 zile, căci altfel își pierd drepturile față de „Societatea de ajutor reciproc“ afiliată băncii.

Direcțiunea.

PAGINA SERVICIULUI SOCIAL**ȘCOALELE SERVICIULUI SOCIAL**

Sotrivit art. 5 din legea Serviciului social, — care prevede că absolvenții de ambe sexe ai universităților și institutelor superioare sau speciale să îndeplinească Serviciul social la sate — și conform art. 19 din aceeași lege — care prevede că pregătirea tuturor tinerilor obligați a împlini Serviciul social, precum și formarea cadrelor ale acestui Serviciu, se vor înfăptui prin cursuri și școli permanente, organizate după un program special — Serviciul social va organiza următoarele școli :

**Școli de comandanți și comandante
ale Serviciului social**

Aceste școli au de scop a pregăti pe conducătorii școalelor de echipieri și ai echipelor regale.

În anul acesta școala de comandanți se va organiza în 2 serii. Comandanții pentru prima serie se recrutează prin chemare dintre foștii inspectori, șefi de echipe și echipieri, iar pentru seria a 2-a din aceleași categorii, pe temeiul cererilor primite la Serviciul social.

Fiecare serie va avea un efectiv de maxim 60 candidați.

Școala de comandanți are ca scop : să formeze personalitatea conducătorilor de școli și de echipe ale Serviciului social ; să desăvârșească pregătirea lor în tehnica de conducere a taberelor-școli ; să întocmească regulamentul de funcționare al școlilor și echipelor de Serviciu Social.

Prima școală de comandanți funcționează în localul Serviciului social dela Valea Vinului în județul Năsăud. Cursurile ei au început la 15 Februarie și vor dura 20 de zile. Seria a 2-a a școalei de comandanți va începe la 15 Martie a. c. tot la Valea Vinului.

Pentru secția feminină a Serviciului social, prima școală de comandante va funcționa în localul asociației creștine a

femeilor (A. C. F.) dela Bornemisa din județul Someș, dela 15 Martie, la 10 Aprilie a. c.

Candidatele pentru școala de comandanțe se vor recruta dintre fostele echipiere, dintre membrele asociației creștine a femeilor (A. C. F.), licențiatele academiei de educație fizică și absolventele școalei superioare de asistență socială. Numărul locurilor e limitat la 40.

Școli pentru șefii de echipe

Scopul lor este să pregătească pe șefii și șefele de echipe cari vor încadra tineretul Serviciului social pentru munca la sate.

Candidații pentru aceste școli se recrutează dintre foștii echipieri, dintre titrații învățământului normal, dintre titrații seminariilor și academiilor teologice și dintre titrații învățământului superior, prin concurs.

Se vor organiza în total 5 școli de șefi de echipe: 3 pentru băieți și 2 pentru fete, fiecare cu un efectiv de 100 persoane. Ele vor funcționa în luna Aprilie-Mai a. c. la Făgăraș, Valea Vinului, Poiana, Câmpina, Segarcea și în localurile asociației creștine a femeilor dela Bornemisa și Bran.

Școli pregătitoare pentru echipieri

La aceste școli vor lua parte toți tinerii prevăzuți la art. 5 al legii Serviciului Social, înainte de a fi repartizați în echipe de lucru la sate, în urma unui examen clinic-medical.

Scopul acestor școli este acela de a face pregătirea sufletească a tinerilor chemați a împlini obligațiunea cetățenească și națională a Serviciului social și de-a-i instrui în metoda și tehnica muncii culturale la sate.

Se vor organiza 10 școli pentru fete și 10 școli pentru băieți, câte 2 de finut, în patru serii pe an.

Inscrierile se fac până la 1 Iulie sau 1 Noembrie, după sesiunile de examen, pe bază de tablouri cari se înaintează Serviciului social de către facultăți și școli, precum și prin cereri individuale, prin complectarea unui formular tip ce va fi întocmit de către Serviciul social.

Școlile pregătitoare ale Serviciului social pentru echipieri vor începe la 1 August c.

PAGINA JURIDICĂ**JURISPRUDENȚE DE INTERES GENERAL****Justiția stăvilește încercările persistente de maghiarizarea școlărilor români în Ardeal**

Gralta curte de Casație. s. III sub președinția d-lui Macri s'a pronunțat de curând într'un proces ce chiamă asupra fâlcului adânc ce ascunde toată atenția cârmuitorului țării.

Speța era aceasta :

Organele de inspecțiune ale ministerului educației naționale urmând directivele noi impuse de d. Armand Călinescu, cât d-sa a fost titularul departamentului — au descoperit în categoriile unor școli primare, profesionale maghiare din Ardeal, fii de români neaoși !

Au dispus ca urmare, exmatricularea lor, au admonestat pe conducătorii școlilor respective că ademenesc elemente naționale și ortodoxe, la învățătura maghiară și înstrăinătoare de suflete ; și au trimis pe copii la școlile românești.

S'au întâmplat totuși rezistențe, (puse la cale, probabil tot din umbră, fiindcă e greu de admis că săteni nevoiași de prin coclaurile Ardealului au putut porni ei singuri și stărui în asemenea atitudini).

Exemplul judecat recent e convingător.

La școala primară profesională maghiară din comuna Plăeșii de Jos (jud. Ciuc) a fost descoperit, înscris, în cataloage, copilul Păiș, de origină etnică română — ce n'avea ce căuta într'o școală cu limbă de predare maghiară.

A fost, firește, exmatriculat și trimis la școala românească.

Părintele elevului a făcut însă acțiune în contencios contra acestui act de autoritate și a susținut — în petiția sa — că liber e să-și înscrie copilul la orice școală îi place fie chiar și ungurească.

E adevărat că mai apoi, și anume la desbaterea procesului, n'a mai răspuns în instanță și n'a mai sprijinit, oral, acțiunea.

Totuși, curtea de apel din Tg. Mureș a admis acțiunea,

în lipsa reclamantului; a obligat ministerul să reînscrisă pe copilul român în școala maghiară; și a obligat, oșebit, statul român, și la plata unor însemnate cheltueli de proces pe cari nimeni nu le ceruse!

Ministerul educației naționale a făcut, de aceea, recurs în casare, contra acestei deciziuni; ce s'a judecat de curând; și care — spuneam că e de covârșitor interes național.

Statul recurent, prin d. avocat public C. Vasiliu-Iași, a învederat că legea învățământului primar, ce e la ordinea publică și pusă în slujba unei înalte preocupări de ordin național, prevede prin art. 8 că cetățenii de origină etnică română cari și-au pierdut limba maternă sub prigoana operei de desnaționalizare săvârșită sub maghiari — sunt obligați să-și trimită copiii la școlile cu limbă de predare română.

În chipul acesta, a susținut d-șă, nețemeinicia în drept a deciziei Curții din Tg. Mureș, este evidentă; iar în fapt e chiar verificată fiind constatat că Păiș, — tatăl — din comuna Plăeșii de Jos e român din român, iar fiul său e fiu de plăieș român. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Înalta Curte a admis recursul; a casat, de pe scaun, decizia Curții și a amânat procesul la 24 Mai când va rezolva cauza și în fond.

Funcționarii statului român sunt obligați să vorbească oricând la perfecție, limba română

Slova legii e categorică, în această privință; și jurisprudența e constatată.

S'a pus totuși chestiunea de a se ști dacă funcționarii publici, de origine minoritară, cari au reușit să treacă vreunul din examenele de limba română, pot fi totuși examinați din nou și în cazul când dovedesc că nu și-au apropiat limba națiunii dominante, să fie supuși rigorilor legii.

Înalta curte de casație s. III — sub președinția d-lui cons. Barbu Brezeanu — s'a pronunțat și sub acest raport în sensul că obligația legală și morală a salariaților publici

fiind de a vorbi curat românește, examinarea lor din acest punct de vedere se poate face, valabil, oricând și ori de câte ori s'ar ivi nevoia.

Spicuum din hotărîrea înaltei Curți, în deosebi, următoarele considerente :

Considerând că art. 31 din regulamentul legii pentru statutul funcționarilor publici prevede că fiecare funcționar public aflat în serviciu la data publicării acestui regulament va fi supus în cursul anului 1924 la un examen de limba română, iar cel care nu va reuși, va fi îndepărtat din serviciu. Că întrucât textul prevede printre alte condițiuni că nimeni nu poate fi primit cu caracter permanent într'un serviciu public dacă nu face dovada că cunoaște bine limba română, rezultă că autoritatea poate oricând să dispună reexaminarea acelor funcționari cari deși din punct de vedere formal posedă un certificat de trecerea unui examen de limba română, totuși în realitate la o nouă inspecție a organelor superioare competente, s'a constatat că nu cunosc limba română.

În asemenea situațiune, întrucât cunoașterea limbii oficiale se cere în mod imperios pentru toți funcționarii, urmează că această condițiune se impune tuturor funcționarilor publici indiferent dacă aceștia sunt defintivi sau stabili și deci cunoașterea limbii statului trebuie dovedită ori și când și nu numai într'un an oarecare, sau la o anumită dată în timpul serviciului, așa că, în speță chiar dacă intimatul a reușit la examenul din anul 1933 și în acest caz, el trebuia să facă dovada că știe limba statului și în anii următori...

Astfel fiind și întrucât în speță din deciziunea pronunțată de comisiunea de examinare rezultă că reclamantul nu cunoaște limba oficială a statului, deoarece nu a întrunit media legală de promovare la examenul de limba română, urmează ca ministerul comunicațiilor și regia autonomă P. T. T. nu au comis nici o ilegalitate atunci când au îndepărtat pe reclamant din funcțiune pentru necunoașterea limbii române, așa că acțiunea în contencios este nefondată și urmează a fi respinsă ca atare.

„Universul“.

CĂRȚI - REVISTE

— Șt. Bârsănescu: *Didactică*. Ed. Scrisul Românesc, Craiova. Poate că nici un alt spirit, ca cel al învățătorului, n'are nevoie de o continuă pregătire, dinamizare. Și aceasta, atât pentru motivul, că știința psiho-pedagogică este în neconținută evoluție și perfecționare, cât și pentru considerentul că în nicio altă parte, ca în educație, nu se cere un spirit de inițiativă, o producție personală, elan mai mare. Dar aceasta implică stăpânirea științei în toată complexitatea ei, ținerea la curent cu orice cucerire nouă. Numai cititul și experimentarea continuă dispun sufletește pe educator. Cine se lipsește de o pregătire aleasă și perpetuă nu e educator, ci cârpaciu, funcționar, simplu și ordinar meseriaș.

Pornind dela aceste considerațiuni, am considerat bine venite lucrările dlui Prof. Șt. Bârsănescu, care sunt elaborate cu multă competență științifică și cu mult spirit critic-obiectiv. Puse la punct cu cele mai noi cercetări și precizări pedagogice-didactice, sunt admirabile călăuze în tainele practicei noastre zilnice, fășii de lumină ce ne arată cărări de urmat.

Ca o urmare absolut firească excelenței sale Pedagogii, D-sa a elaborat o documentată Didactică, menită să întregască știința educației, începută prin cea dintâi lucrare.

Didactica sa are rostul să

îndrumeze pe elevi și învățători, în toate laturile științei educației, teoria cultivării. La baza ei stă o cultură vastă, o consultare a întregii literaturi în acest sens, precum și o lungă și rodnică experiență personală.

D-sa, ca un neîntrecut profesor și educator, conduce cu multă virtuozitate prin toate hățiturile științei educației, arătând calea cea mai luminoasă și mai nimerită spre o cât mai eficace reușită.

Toate problemele discutate sunt întregite cu diverse concepții și teorii, propuse de atâția pentru soluționarea lor. Caută în felul acesta să formeze și spiritul critic al învățătorilor, care atunci când vor lua viața pe cont propriu, să știe să braveze orice tentație, să știe și să poată merge pe calea adevărată.

Așa cum ne-a obișnuit dl Bârsănescu, din celelalte lucrări premergătoare acesteia și Didactica sa se bucură de aceleași însușiri excepționale. Expunere încheată, documentată, metodia concepută, clară și plină de sugestii. Toate detaliile, care pentru începători sunt piedici de neînălțurat, mai ales din lipsă de experiență, sunt amintite și expuse cu atenție.

Cartea este menită să călăuzească în de-aproape munca elevilor și a învățătorilor, dar să și dinamizeze spiritele, să le potențeze, să le însuflească elan atât de necesar în

opera de educație.

Se recomandă dela sine această lucrare, editată în admirabile condiții tehnice de „Scrisul Românesc“.

— T. Martas: *D'Annunzio*. Ed. Cugetarea 280 pag. Lei 75. Spuneam cândva că unul dintre mijloacele cele mai bune în educație este citirea, cunoașterea vieții și operii eroilor omenirii. Copilul dela un moment dat își alege un astfel de sprijinitor, de exemplu, pe care caută să-l imite, așa cum face de altfel atunci când și alege un astfel de exemplar dintre cei maturi, care trăiesc în jurul său.

Caută să-și potrivească viața după exemplul pe care și l-au luat ca ceva demn de imitat.

Deaceia găsim absolut necesare astfel de portretizări și în literatura noastră, de care în alte literaturi se găsesc destule. Au apărut și la noi astfel de biografii romanțate, care satisfac în bună parte o cerință educativă.

În zilele din urmă a apărut o operă de acest gen, în care sunt relatate peripețiile, suferințele și coborișurile vieții aceluia ce a fost eroul, scriitorul cunoscut de mulți și la noi D'Annunzio.

D'Annunzio este una dintre figurile reprezentative ale omenirii, ce s'a bucurat, în viața fiind, de o aureolă de învidiat. A trăit din plin viața pe toate laturile ei, suind până la cele mai înalte trepte, câștigând cele mai nebănuite onoruri, până și bogăția. A trăit din

abundență viața și a intuit-o în toată complexitatea ei.

În paginile acestei cărți, pe care nu le poți părăsi până când nu le sfârșești de citit, cititorul va cunoaște una dintre existențele proeminente datorite omenirii de sora noastră Italia.

Alături de tineret, toți cetătorii, de toate vârstele, vor fi dornici să afle, să cerceteze și să cunoască în de-aproape viața și opera omului și scriitorului, geniului și eroului D'Annunzio.

Autorul a știut să redea cu fidelitate, cu mult suflet, înțelegere și pricepere tot ce poate fi esențial, spre a portretiza judicios un asemenea exponent al gloriei mondiale. În cele 280 pag. palpită viața, toată evoluția psiho-organică a aceluia ce a fost D'Annunzio.

Prevedem cărții un răsunător succes.

Prin această operă ed. „Cugetarea“, a făcut de sărbători un frumos și prețios dar.

— D. Bunescu: *Versuri. „Pământ și suflet Oltenesc“* Craiova. Putem afirma cu tărie, dar și cu mândrie, că dintre învățători s'au afirmat atâtea talente puternice, care au înfrânt zăgazarile tuturor bisericuțelor literare și și-au impus creațiile numai prin robusticitatea și eficacitatea scrișului lor. Volumul masiv și foarte prețios și util al dlui B. Iordan, care sunt înmănunchiați o seamă din cei ce-au fost miruiți cu acel dar al dăltuirii în versuri sau în proză, în care palpită suflet și viață

și se afirmă arta, o dovedește din plin și cu multă și variată exemplificare.

Și încă nu sunt amintiți toți aceia care au șlefuit cu virtuozitate versuri gingașe, în care freamătă seva tinereții, ce irumpe tumultoasă. Au rămas în afară mulți: V. Popa Măceșanu, V. Netea, B. Baieră, B. Frunte, N. Olaru, Mihail Curichem, B. Nistru, etc.

Dintre cei rămași în afară ne vom opri puțin asupra d. D. Bunescu. În colecția „Pământ și suflet Oltenesc“, la apariția căreia cheltvie mult suflet și sacrifică de toate d. D. Bunescu o scrie de poezii, majoritatea sonete, intitulate modest „Versuri“.

Majoritatea acestor sonete sunt străbătute de multă simțire creștină, îmbinată cu flori de stil, dăltuiri gingașe. Rând pe rând sunt brodate, pe seama unei părți, propozițiuni din rugăciunea domnească „*Tatăl Nostru*“, versuri care plac, care întregesc și redau așa de bine un tot, care se sfârșește, fie cu „*Sfințească se numele tău*“, fie cu „*Facă se voia Ta*“, sau „*Precum în cer așa și pe pământ*“, etc. Și așa până termină toate versurile rugăciunii.

Mai cuprinde această plachetă alte câteva poezii în care sunt prinse cu aceiaș suavă virtuozitate sentimente omenesti, îmbibate cu aceeaș mireasmă a omeniei, razelor iubirii creștine.

Așteptăm și alte volume de poezii de-ale dlui Bunescu, care să-i contureze bine talentul care nu-i lipsește.

Florian Stănilă.

— *Enciclopedia României.*

Asociația științifică pentru Enciclopedia României, patronată și îndrumată de Majestatea Sa Regele Carol II, a isbutit să realizeze, după șase ani de muncă neîntreruptă, prima Enciclopedia națională a României.

Această operă de direcție, la care au colaborat 500 personalități, reprezentanții de seamă ai instituțiilor științifice și culturale ale țării, în frunte cu Academia Română, poartă cel mai înalt gir intelectual și moral cunoscut în cultura națională și este îndreptarul unic și oglinda vie a vieții poporului românesc.

Lucrarea este alcătuită din șase volume, al căror plan și cuprins este înfățișat în prospectul de difuzare alăturat.

Caracteristica Enciclopediei noastre constă în faptul că părăsind sistemul universal alfabetic al Enciclopediilor de până acum, noi am purces dela întâia mare realitate organică a unui popor, dela *națiune*.

Cel dintâi dintre noi, care a luptat cu pasiune pentru realizarea ei, cel care a înțeles într'un timp când noi ceilalți eram încă departe de el, necesitatea acestei lucrări, frumusețea și grandoarea ei, cel dintâi care a conceput ideea Enciclopediei Naționale, a fost Regele Țării.

Lucrările Enciclopediei au progresat și s'au încheat sub ochiul vigilent al Majestății Sale. Noi ne-am străduit să fim doar vrednici de atenția Lui, de îndemnul și exemplul August de tenacitate și de muncă.

Pentru aceasta, Prefața la Enciclopedie a fost scrisă de Majestatea Sa, prefață reprodușă în autograf în această operă.

Având în vedere însemnătatea acestei lucrări, precum și numeroasele solicitări primite din partea Doamnelor și Domnilor învățători, de acord și la propunerea Casei de Credit a Corpului Didactic și cu dispoziția Ministerului Educației Naționale, Comitetul nostru de Direcție a aprobat ca toți membrii acestei Case, cari vor dori să achiziționeze Enciclopedia României, să se adreseze direct Casei de Credit a Corpului Didactic, completând cărțile poștale alăturate, trimise în număr ce-l credem suficient pentru doamnele și domnii învățători cari vor dori să posede această operă și pe care vă rugăm a le încredința, cu explicațiunile necesare, învățătorilor din cuprinsul revizoratului ce conduceți.

De îndată ce carta postală completată, conform indicațiilor, va fi trimisă și primită de Casa de Credit a Corpului Didactic, solicitantul va primi primele două volume apărute și pe cele următoare, încă patru, care vor apare din trei în trei luni, în mod automat.

Vă trimitem alăturat și prospectele acestei prime Enciclopedie a României, spre a fi prezentate corpului învățătoresc din cuprinsul revizoratului domniei-voastre, luându-se cunoștință deplină despre însemnătatea acestei opere naționale.

Mulțumindu-vă pentru sprijinul d-stră pus în promovarea și răspândirea acestei lucrări de căpătâi a neamului românesc, vă încredințăm de considerațiunea noastră cea mai aleasă.

Asociația Științifică pentru „Enciclopedia României“.

— *O carte bună. „Scurt popas în Japonia“ de Voicu Nițescu.* Literatura noastră se îmbogățește zi de zi cu opere tot mai valoroase. Una dintre acestea este și cartea de mai sus, dar cu mult mai valoroasă și folositoare decât cele mai multe de acest gen. Cum la noi viața este cam deplasată și dominată de atâtea obiceiuri rele, o pot citi cu mult folos atât intelectualii cât și țărani, cărora le poate servi de îndemn în toate ramurile și acțiunile vieții, motive pentru cari n'ar trebui să lipsească nici dintr'o bibliotecă, ca să poată fi citită în cercuri cât mai largi.

Cartea este scrisă cu ocazia reîntoarcerii din prinsoare prin Japonia. După titlu s'ar părea că se ocupă mai intens cu evenimentele și peripețiile călătoriei, în realitate însă descrie în liniamente generale, dar temeinic: istoria și așezarea geografică, trecutul și prezentul, regiunea și obiceiurile, starea culturală și materială, calitățile, viața și munca Japonezilor și a țării lor precum și frumusețile, locurile, într'un mod atât de interesant și atrăgător încât nu o poți lăsa până la sfârșit.

Recomandăm cartea pentru

toată lumea, dar mai cu seamă pentru bibliotecile sătești, să o poată ceti și sătenii noștri și să vadă cum trăesc și muncesc alte popoare și cum se înalță prin propria lor vrednicie, ca să formeze și ei altă mentalitate, mai bună decât cea de azi.

Cartea este tipărită în bune condițiuni la „Cartea Românească” și se poate găsi în toate librăriile. Costul 80 Lei.

Răspândiți-o pentru înălțarea neamului și a țării.

Mg.

— B. Iordan și V. Gheata: „Cartea șezătorilor școlare”. Editura Cultura Românească S. A. București. Prețul 100 Lei.

Necesitatea unei lucrări care să vină în ajutorul organizațiilor de serbări școlare, s'a resimțit de mult timp. Apariția în literatură a mai multor încercări, — nu putem spune că nu au fost de folos; dar oricât, n'au corespuns așteptărilor. Acum, doi talentați scriitori, au alcătuit, în urma unei experiențe îndelungate, un excelent manual de peste 500 de pagini.

Această lucrare, apărută în condițiuni tehnice ireproșabile — este unică în literatura

noastră didactică. Autorii au ținut să prezinte cea mai bună lucrare.

„Cartea șezătorilor Școlare” cuprinde 14 serbări obligatorii de peste an.

Fiecare serbare cuprinde:

1. Material comemorativ la ordinea zilei. 2. Recitări adecvate fiecărei serbări. 3. Coruri străjerești. 4. Dansuri naționale. 5. Teatru.

Cuprinzând deci întreg materialul serbărilor școlare de peste an — aranjat în mod metodic — pentru a putea fi executat ușor, cartea constituie un auxiliar și îndreptar indispensabil în munca grea și complexă a învățătorului, încât ea se recomandă și se impune dela sine ca pâinea de toate zilele pentru toți învățătorii.

Pe lângă programul complet al serbărilor mai cuprinde și un bogat material comemorativ.

Tot împreună au lucrat și Manualul de capacitate, definitivat și înaintare, apoi d-l Iordan a redat literaturii vieța de toate zilele a învățătorimei; iar d-l V. Gheata a redat pentru prima dată pe cei doi scriitori Creangă și Eminescu, într'o latură necunoscută de pedagogi.

(d. m.)

CRONICA - INFORMAȚIUNI

— **Inaltă distincție.** M. S. Regele Carol al II-lea, iubitul nostru Suveran, a arătat o nouă dovadă despre aprecierea muncii învățătoresți numind prin I. D. R. No. 516 din 1 Febr. a. c. membru al „*Coroanei României*” în gradul de *Mare Ofițer*, pe dl. ministru subsecretar de Stat *D. V. Toni*, cel mai reprezentativ învățător. Prin această Inaltă distincție toți dascălii Țării se consideră onorați și prind un nou avânt și stimulent în greua lor misiune.

— **Ministerul Educației Naționale** prin decizia No. 39265—1939, a numit pe dl. *D. Mărgineanu*, Inspector școlar primar de control la Ținutul Someș, pe data de 1 Martie 1939, în postul devenit liber prin numirea dlui *C. Mateescu*, ca inspector general primar.

— **M. Sa Regele a dăruit țărănimii 1143 pluguri.** Din cele două milioane lei dăruite de M. S. Regele de Anul Nou prin „*Fundația Regele Carol*” s’au comandat la uzinele Reșița 1143 pluguri, cari vor fi distribuite zilele acestea prin camerele agricole agricultorilor vrednici.

Plugurile vor purta inscripția: „*Dăruit de M. S. Regele Carol al II-lea prin Fundația Sa. 1 Ian. 1939*”.

— **Organizarea învăță-**

mântului public în programul guvernului. „In domeniul învățământului pornind dela principiul unei cât mai largi dezvoltări a școlii primare, vom înlesni păturii țărănești accesul la școală prin extinderea monopolului asupra tuturor manualelor de curs primar, așa ca să punem la îndemâna celor săraci și merituoșii cărți gratuite, iar celorlalți puțin costisitoare.

Vom realiza, pe teren, practicitatea învățământului primar, făcând să varieze preocupările și îndeletnicirile practice după regiunea geografică în care este așezată fiecare școală.

Cursul supra primar va fi cu deosebire transformat în acest sens devenind în totul practic.

Copiii cari se disting la învățătură vor fi selecționați cu îngrijire, iar Statul îi va urmări în tot timpul studiilor lor, pentru ca adevăratele valori să aibă posibilitatea de a se dezvolta și de a reînoi neconținut elita conducătoare a țării.

Școala secundară teoretică va fi astfel organizată ca să ajute acest proces de formare a personalităților. Vom stabili în fiecare ținut câte un liceu de selecție care va funcționa după anumite norme, cu un corp profesoral special ales și unde nu vor putea fi primiți și nu vor putea rămâne

decât elevii cari îndeplinesc condiții speciale de sârguință de dezvoltare intelectuală și morală.

Răspunzând cerințelor vremii vom da o deosebită atențiune învățământului profesional, care va fi radical schimbat, dobândind organizarea lui firească. Acest învățământ este merit, în concepția noastră, să creieze meșteșugarul român, să ajute la românizarea clasei meseriașilor și a micilor negustori din țară.

De aceea pornind de la acest principiu învățământul profesional se va întemeia pe necesitățile de dezvoltare ale industriei și meseriilor românești, înlăturând caracterul teoretic pe care îl are astăzi și căpătând o altă structură decât cea de acum.

Pentru ajutorarea Statului în opera sa de dezvoltare a culturii naționale, vom încuraja inițiativa particulară în măsura în care ea servește scopului propus. De aceea vom reorganiza învățământul privat luând toate măsurile de control pentru buna și serioasa lui funcționare. Pentru profesorii școlilor private cari vor fi selecționați printr'un examen special de capacitate vom aviza la un anumit sistem de stabilire a drepturilor la pensie după modelul asigurărilor sociale.

Creația științifică, prin ajutorul institutelor universitare, va primi încurajarea trebuitoare. Vom continua a veghea asupra strictei îndepliniri a

îndatoririlor profesorilor și studenților, cari în universitate se găsesc în slujba aceluiaș ideal național și științific.

Vom continua opera pe care M. S. Regele și guvernul au făcut-o dând studenților înlesniri de trai, posibilități largi de continuare și adâncire a studiilor. Aceasta bine înțeles, pentru cei cari vor să învețe.

Pentru membrii corpului didactic, cei dintâi chemați să realizeze opera de luminare și educare a poporului, vom stabili modalități speciale de pregătire și de răsplată a meritului și a muncii. În acest scop, la școlile superioare, vom înființa, pe lângă secția învățământului secundar, încă o secție, anume aceea a învățământului primar, de unde vor eși învățători absolvenți cu o înaltă pregătire pedagogică și dintre cari se vor recruta toate organele de control din învățământul primar, precum și directorii de școli primare cari în viitor, vor avea și alte atribuțiuni pe lângă cele administrative.

Pentru profesorii secundari, vom institui concursuri de agregatie în baza cărora se vor recruta inspectorii, directorii de școli secundare, conferențiarii de la școlile normale superioare și de la liceele de aplicațiuni.

Ministerul educației naționale, împreună cu serviciul social și cu Straja Țării, va întreprinde opera de educație națională și socială a tineretului, pregătindu-l pentru

chemarea sa și pentru nevoile statului românesc”.

— **Examenul de capacitate pentru învățători.** Examenul de diplomă (de capacitate) pentru învățători, se va ține în luna iunie și va consta din următoarele probe: Probe scrise: o probă din limba română; o probă din științele pedagogice.

Se va acorda candidaților libertatea de a alege un subiect din cele trei ce se vor hotărî de minister, pentru fiecare din aceste două probe. Timp de lucru: două ore pentru fiecare lucrare.

Probe orale din următoarele obiecte: limba română, științe pedagogice, istoria și geografia patriei (cu noțiuni de instrucție civică), limba franceză, științe naturale, fizico-chimice și matematice, cu specială aplicare la activitatea învățătorescă (toate după o programă specială ce se va întocmi și publica până la 1 Aprilie.

O probă de practică pedagogică.

Constatarea aptitudinilor candidaților pentru îndeletnicirile practice (practica agricolă și lucrul manual) și pentru muzică și desen se va face de către comisiune pe baza notelor obținute de ei în ultimii ani de studii și comunicate comisiunilor de către școli.

Mediile la aceste obiecte pe ultimii patru ani de studii vor fi înscrise pe diploma de capacitate, însă nu vor intra în calculul mediei generale.

Media generală se va calcula adunându-se media lucrărilor scrise cu cea a orarului și cu nota dela practica pedagogică, împărțindu-se suma prin trei.

Vor fi declarați reușiți candidații cari vor întruni media generală cel puțin 7, fără să fi obținut vreo notă sub 2 sau medie parțială sub 7, probe scrise, cele orale și de practică pedagogică fiind eliminatorii.

— **Examenul de bacalaureat al elevilor minoritari.** Ministerul educației a luat următoarea hotărîre cu privire la examenul de bacalaureat al elevilor minoritari:

În conformitate cu prevederile legii bacalaureatului, elevii minoritari vor fi examinați la materiile științifice în limba lor maternă. Printr-o nouă dispoziție legală se va da posibilitatea ca și examinarea la filosofie să se poată face în limba școlii și naționalității respective.

— **Cum se vor face cerețiile de concedii ale corpului didactic.** Având în vedere numeroasele abateri dela prevederile regulamentului în ceea ce privește prezentarea cererilor de concedii ale membrilor corpului didactic, Ministerului Educației Naționale a dat o decizie, prin care se hotărâsc următoarele:

Este cu desăvârșire interzis membrilor corpului didactic de toate gradele, să mai prezinte cererile de con-

cedii direct autorităților în drept a le rezolva.

Toate cererile de concedii vor fi înaintate prin direcțiunile școalelor care-și vor da avizul și vor propune modalitățile imediate de suplینire.

Vor menționa deasemenea concediile avute în timpul anului școlar curent și în anul școlar precedent.

Directorii de școli cari nu vor face de urgență formalitățile prevăzute mai sus, vor fi destituiți.

Inspectoratele ținuturilor nu vor rezolva, sau înainta Ministerului nici-o cerere de concediu neînsoțită de avizul direcțiunii școliei.

— **Ingrijirea pomilor.** Spre a deprinde pe elevii de la școalele primare rurale cu ingrijirea pomilor fructiferi, ministerul educației naționale a dispus să se înființeze mici pepiniere pe lângă toate școalele cari dispun de terenul necesar.

Directorii de școli și învățătorii vor da tot concursul lor pentru înființarea acestor pepiniere, pregătind și cultivând terenul chiar cu elevii spre a-i putea obișnui cu lucrările horticole și pomicole.

— **Baluri și serbări în localurile școalelor.** Ministerul educației a trimis revizoratorilor și școlilor primare un ordin prin care hotărăște că nici un organ de administrație sau control al învățământului primar n'are dreptul să facă schimbări de personal

nici să acorde autorizații de baluri sau serbări cu dans, în localurile școalelor.

Deasemeni nici un organ de control sau administrație al învățământului primar nu poate lua inițiativa și nici executa ordine ce sunt împotriva legilor sau dispozițiilor date de minister.

Cei cari vor contraveni acestor dispoziții vor fi aspru sancționați.

— **Preoții membri ai comisiei de examinare.** Ministerul educației a hotărît ca în comisiile examinatoare pt. absolvirea învățământului primar de 7 clase să facă parte ca membri de drept și preoții cari au predat studiul religiei.

Preotul va examina din studiul religiei, la fel cum examinează și ceilalți membri.

Nota dată va avea aceeași valoare ca și celelalte.

— **Elevii sectanți nu vor lipsi Sâmbătă dela școală.** Ministerul Educației Naționale a hotărît că niciun elev, sub niciun motiv, nu poate lipsi dela școală, pentru alte pricini decât cele de forță majoră. Cererile unor părinți de scutire de frecvență a cursurilor, de către copiii lor, în zilele de Sâmbătă, pentru motive de ordin religios, au fost respinse. Elevilor cari nu se vor conforma li se vor aplica rigorile legilor școlare.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai

Revizoratul Școlar al Județului Sălaj

Nr. 939—1939.

Zălau, la 18 Ianuarie 1939.

R A P O R T

Asupra constatărilor obținute cu ocazia vizitelor și inspecțiilor făcute în județul Sălaj în zilele de 10 și 11 Ianuarie 1939 de către dl Inspector General A. Pora și subsemnatul Revizor școlar V. Pupăză.

S'au inspectat în zilele de 10 și 11 Ianuarie următoarele școli :

1. Școala primară de stat Borla : 2 posturi; local nou, foarte bun și curat întreținut. Învățătorii la datorie, frecvența bună. Se lucrează după noua programă; există farmacie, cooperativă, grădiniță școlară. Școala e străjerită.

2. Școala confesională maghiară Borla — cu 2 posturi; curată, elevii răspund frumos românește; învățătorii la datorie.

3. Școala primară de stat Bocșa — cu 4 posturi dintre care 2 funcționează alternativ din lipsă salei a IV-a de învățământ. Învățătorii la datorie. Școala e străjerită.

Elevii recenzați 214, înscriși 211, prezenți 184. Cursul complimentary funcționează în divizii separate fete și băieți aparte de cursul elementar. Există atelier, grădiniță școlară, cooperativă școlară, lot școlar, se fac lucrări de gospodărie; băieții merg la cursurile ținute în loc de Camera de agricultură. Există farmacie și bibliotecă școlară. Clasele sunt curat întreținute și prevăzute cu spălător.

Învățătorii lucrează în cadrul cercului cultural la subsecția cultura poporului și ne-au prezentat lucrări începute.

Se impune neapărat construirea celei de IV-a sală de învățământ.

4. Școala primară de stat Curitâu.

Școala: edificiu bun, 2 sale de învățământ. Starea igienică: curată, mobilier și material didactic suficient, colț străjeresc frumos alcătuit, școala e străjerită.

Învățători sunt 2 — Cupșa Oliver și dna Poenaru — la datorie. Frecvența: recenzați 200, înscriși 128, prezenți 116.

Învățământul se face după noua programă, cursul complementar se face separat de cel elementar și în divizii, fete și băieți. Gospodăria o face, în mod gratuit dna Cupșa, absolventă a școlii profesionale, cu aprobarea Revizoratului școlar.

Instituții anexe sunt farmacia școlară, grădina școlară de pomi foarte bună, bibliotecă, atelier, cooperativă școlară.

În cercul cultural învățătorii au lucrări în secție cultura poporului. La lecții elevii răspund bine.

Observații: curtea și antreul școlii trebuie rânduite mai frumos.

5. Școala primară de stat Șarmășag.

Școala: edificiu cu 4 sale, nou și foarte bun, starea igienică foarte bună, organizarea pedagogică și didactică frumoasă. Curtea foarte frumos amenajată. Școala e străjerită și are ridicat pavilionul.

Frecvența: recenzați 388, înscriși 317, prezenți 288.

Învățătorii sunt 5 — dintre care 2 funcționează alternativ din lipsă de sală. Se activează și în premilitărie. Învățământul se face după noua programă analitică; cursul complementar se face în divizii separate de cursul elementar și pe sexe.

Instituții anexe sunt: muzeu, farmacie, s'au cusut costume naționale, atelier — sunt instrumente — însă nu e sală specială, grădina de pomi, lot școlar, cooperativă, bibliotecă. Elevii răspund frumos.

În cadrul cercului cultural, învățătorii și-au luat lucrări.

Observații: școala se prezintă foarte bine; se cere intensificarea lucrărilor de amenajare a curții și grădinii școlare.

6. Școala de copii mici Nr. 1 Tășnad — cu un post.

Are local propriu, bine întreținut și prevăzut cu material didactic necesar; învățătoarea directoare la datorie.

Frecvența: înscriși 50, prezenți 48.

La cercul cultural lucrează la echipa de experimentare a metodei Decroly.

7. Școala primară de stat Tășnad — cu 7 posturi.

Școala: edificiu mare și bine întreținut cu 6 sale de învățământ, sală de expoziție, sală pentru cooperativă. Organizația pedagogică și didactică exemplară. E străjerită.

Învățătorii sunt la datorie și se observă un deosebit entuziasm de a lucra. Directorul școlii, I. Ardelean senior, este unul dintre cei mai buni învățători din județ.

Frecvența: recenzați total 627 dintre care înscriși la școala prim. de stat 385, iar restul la școlile confesionale. Prezenți 339.

Învățământul se desfășoară după noua programă — și în condiții foarte bune. Elevii răspund foarte frumos la întrebări.

Instituții anexe — sunt toate cele cerute de noua programă precum și o instalație admirabilă de radio cu două difuzoare. În cadrul străjeriei, se editează o revistă „Cuibușorul nostru“.

În cadrul cercului cultural, învățătorii și-au înat toți lucrări. Observații: școala în general e foarte bine organizată. Se impune construirea de săli noi, pentru care s'au făcut demersuri.

8. Școala de copii mici Nr. 2 Tășnad — cu un post.

Mobilier didactic foarte bun, funcționează într'o sală închiată, necorespunzătoare pe deplin. Se impune mutarea ei în alt local.

Frecvența: înscriși 50, prezenți 49.

9. Școala primară de stat Săcășeni — cu 2 posturi.

Învățătorii la datorie. Elevii: recenzați 240, înscriși 137, (restul la școala profesională) prezenți 104. Localul școlar e absolut nou și foarte bun și modern. Până în prezent s'a mutat în el numai un post.

Observații: să se mute imediat și postul II-lea în localul nou.

10. Școala primară de stat Moiad — cu două posturi în care funcționează doi învățători însă alternativ din cauză că lipsește o sală. Școala se prezintă în condiții bune, frumos împodobită și bine întreținută.

Frecvența: recenzați 70, înscriși 42, prezenți 37.

Observații: unul din posturi să fie propus la nivelări din lipsă de efectiv școlar.

11. Școala primară de stat Măierîște — cu două posturi în care funcționează dl Gălgău și soția.

Școala e edificiu vechiu însă bun și are două sale de învățământ însă rău întreținute din cauza indolenței învățătorilor, cu toate că s'au depus deosebite stăruințe de Revizorat spre a se îndrepta.

Frecvența: recenzați 167, înscriși 160, prezenți 131.

Observații: la transferări, învățătorii vor fi invitați să se transfere în alt loc fiindcă nu sunt capabili a conduce o școală și deci nu merită a beneficia de drepturile unui director.

12. Școala primară de stat Uileacul-Șimleului — cu 2 posturi. Învățătorii la datorie, funcționează în prezent alternativ — fiindcă o parte din edificiu e în construcție. Școala e frumos împodobită și întreținută curat.

Frecvența: înscriși 119, prezenți 102.

Observații: învățătorii sunt activi, curtea frumos rânduită, prezența și răspunsul elevilor foarte bine.

13. Școala primară de stat Ceheiu — cu două posturi. Școala are edificiu cu două sale, foarte bun; e întreținută curată și organizată pedagogic și didactic bine. E străjerită.

Învățătorii la datorie. Frecvența: recenzați 252, înscriși

135, prezenți 120. Se dă o deosebită atenție cursului complementar, care funcționează divizat. Am găsit elevele V—VII la șezătoare de tors pentru școală. Lucrările manuale se execută. Învățătorii lucrează bine în sat, organizați în asociații religioase și Șoimi.

Învățământul se face după noua programă.

Instituțiile anexe cerute de noua programă: am remarcat muzeul școlar foarte bine întocmit, expoziția de lucrări a elevilor, biblioteca școlară și instalația de radio.

La întrebări, elevii răspund foarte bine.

În cadrul cercului cultural, învățătorii lucrează la echipa organizării culturale a satului.

Școala are cantină școlară.

Observații: se impun mici reparații la podele. În general școala se prezintă foarte bine.

14. Școala primară de stat Pereceiu — cu șase posturi și șase sale de învățământ.

Școala, ca organizare, se prezintă între școlile primare model. Dl Director Sava Cruceanu e un foarte bun element. Școala e străjerită și prevăzută cu toate instituțiile anexe cerute de noua programă.

Frecvența: recenzați 530, înscriși 465, frecvenți 402.

În cadrul cercului cultural învățătorii lucrează la secția studii teoretice — în cadrul căreia au și primit lucrări.

Învățătorii lucrează în căminul cultural înființat în sat.

Există cantină școlară.

Observații: activitatea învățătorilor și organizarea școlii e model. Se impune repartizarea încă a două posturi la această școală. Deasemenea e nevoie de înlocuirea băncilor cu unele noi.

15. Școala primară de stat Buciumi — cu 4 posturi și patru sale de învățământ.

S'a constatat, în vizita făcută, lipsa dela datorie a învățătorului director Augustin Crișan, cu toată insistența Revizoratului școlar de a se corecta.

Observații: se impune edificarea unui local nou și mutarea din oficiu a actualului director.

Revizor școlar, **V. Pupăză.**

În urma acestui raport, Inspectoratul Școlar Cluj, a dat următorul ordin:

No. 1266—1939. **Pedepse.** Comunicăm ord. No. 2247—1939, al Inspectoratului Regional Școlar Cluj, spre știre și conformare: Domanile Revizor, în legătură cu raportul dv. No. 939—1939, dispunem următoarele: Raportul dv. No. 939—1939, se va publica în întregime în buletinul școlar al revizoratului

dv. Se aplică pedeapsa amenda cu reținerea salariului pe 2 zile, soților învățători Gălgău din com. Măierîște, pentru neglijență repetată în serviciu, punându-li-se în vedere să-și ceară transferarea în cursul lunii Martie a. c. Se aplică deasemenea pedeapsa „avertismentul public“, inv. dir. Augustin Crișan dela școala din Buciumi, pentru lipsă dela datorie și neglijență în serviciu. Luați notă și comunicați. Inspector General, Indescifrabil. p. Șeful Secției, Eugen Albu.

Nr. 6903—1938. Executarea programului străjeresc.

Comunicăm în copie ord. Nr. 213.159—1938, al Ministerului Educației Naționale. Domnule Revizor Școlar, Straja Țării ne aduce la cunoștință, prin adresa Nr. 46286—1938, că sunt unele stoluri, dela școlălele primare, care nu execută Joia programul străjeresc. Față de această situație, veți lua imediat convenitele măsuri, făcând cunoscut direcțiunilor școlilor primare pentru a executa programul străjeresc, ce vi s'a comunicat cu circulara Nr. 176724 din 21 Octomvrie 1938. Totodată, vă comunicăm mai jos, în copie, ordinul circular Nr. 204637—1938, trimis Inspectoratelor școlare: „Vă rugăm să comunicați tuturor școlilor de toate gradele de învățământ din ținutul Dvs., că trebuie să îndepărteze din școală, imediat—fără a mai aștepta ordinul Ministerului—pe toți elevii cari vor fi dovediți că activează în organizațiuni subversive, oprite de lege. Direcțiunile sunt datoare a lua din oficiu, aceste măsuri și în urmă să raporteze Ministerului. In caz de neexecutare, Ministerul face răspunzători pe directori de neglijență“. Ministru, Armand Călinescu. Director, I. Bratu. In consecință, binevoți a lua și Dvs. măsuri, in ce privește școlălele primare. p. Director General, Indescifrabil. Șeful Serviciului Subdirector, C. I. Angelescu.

Nr. 6904—1938. Procurarea noilor registre școlare.

Comunicăm în copie ord. Nr. 210.310—1938 al Ministerului Educației Naționale spre știre și conformare; Domnule Revizor, Matricola ce s'a folosit până acuma în școala primară, fiind prea schematică și învechită, nu mai corespunde noii programe analitice și pedagogiei de azi și ca atare, se înlocuește începând chiar din din anul aceste cu o nouă matricolă adaptată acestor cerințe. Noua matricolă întocmită de Minister, cuprinde două părți: 1. Nivelul desvoltării psihofizice a elevului. 2. Situația școlărității elevului. Matricola în partea sa psihologică se completează către sfârșitul anului școlar. Până atunci învățătorul consemnează observațiunile sale în carnetul școlar, face media lor și apoi le trece în matricole. Fiecare matricolă este însoțită de lămuririle trebuitoare. Controlul matricolei se va face de organele speciale ale Ministerului, care vor verifica temeinicia datelor cuprinse în ea. In locul certificatelor școlare tradiționale de clasă și a celor de absolvire se introduce un carnet de foi

calificative, făcute întocmai după modelul matricolei fisă, care se vor elibera la cerere. Foile acestea calificative în mod real servesc elevului când se mută la o altă școală sau intră într-o întreprindere ori instituție. Deasemenea, Ministerul a întocmit un nou catalog de clasă pus în acord cu matricola, având următoarele capitole: 1. Chemarea școlilor și notarea absențelor; 2. Notarea școlărilor; 3. Repartiția școlărilor după naționalități și sexe; 4. Frecvența școlărilor pe zile, luni, trimestre și întregul an școlar; 5. Absențele școlărilor în raport cu starea socială a părinților și depărtarea de școală; 6. Situația școlară numerică la sfârșitul anului școlar; 7. Situația școlară nominală la sfârșitul anului școlar. Utilizarea în școala primară a noii matricole, carnetului cu foi calificative, registrului de procese-verbale și catalogului de clasă, elaborate de Minister și puse în acord cu noua programă analitică, este obligatorie. Ministerul luând măsuri pentru confecționarea acestor tipărituri, veți binevoi a supraveghea executarea acestei dispozițiuni, astfel ca toate școlile primare să-și procure imprimatale arătate în timpul cel mai scurt. p. Ministru, Stanciu Stoian. p. Director General, Stănescu.

No. 7101—1938. Controlul înv. supraprimar de fete.

Comunicăm în copie ord. Nr. 41.308—1938 al Insp. Reg. Cluj, spre știre: Domnule Revizor, Avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul, prin ordinul Nr. 211995—1938, a repartizat dnei inspectoare școlară Sofia Radu, controlul învățământului supraprimar de fete, din Ținutul Someș. p. Inspector General, Ștefan N. Radu. p. Șeful Secției, Eugen Albu.

No. 7072—1938. Amenzile școlare. Comunicăm în copie adresa No. 43.464—1938, a Administrației Fin. Sălaj, spre știre: Către Revizoratul Școlar jud. Sălaj, Zălan. La adresa dvs. No. 6614 din 22 Nov. 1938, avem onoare a Vă face cunoscut, că prin ord. nostru No. 13360 din 29 Nov. 1938, dat tuturor pere de circ. și agenții din acest județ am luat măsuri pentru urmărirea și încasarea amenzilor școlare și totodată le-am pus în vedere că pentru orice neglijență vor fi făcuți personali răspunzători. În cazul că înv. din subordinele Dvs. ar veni cu plângeri că nu se încasează amenzile școlare, vă rugăm a le pune în vedere măsurile luate de noi prin ordinul de mai sus, în baza căruia se pot adresa direct percepției respective pentru încasarea amenzilor școlare. Aceste măsuri sunt luate pentru a nu se mai da loc la corespondență inutilă ceiace vă rugăm a aduce la cunoștință organelor din subordinele Dvs. p. Administrator Financiar, Brațiș. Șeful Biroului, D. Curea.

Nr. 7600—1939. Activitatea în cadrul P. P. Avem onoare a comunica, mai jos în copie, decizia Nr. 237.848—1938: DECIZIUNE. Noi, Ministru Secretar de Stat la Departamentul

Educației Naționale; Având în vedere adresa Nr. 32.370 din 19 Noemvrie a. c. a Ministerului Apărării Naționale, înregistrată la Nr. 220.345—1938; D e c i d e m : Art. I. Activitatea desfășurată de membrii Corpului Didactic în cadrul pregătirii premilitare, se consideră ca activitate extrașcolară, de care organele de control ale învățământului vor ține seamă în aprecierile lor, atât cu prilejul inspecțiilor cât și cu prilejul diferitelor examene de înaintare, definitivat sau capacitate. Art. II. Și cel din urmă. Domnii Directori ai învățământului secundar, profesional și normal-primar sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a prezentei decizunii. p. Inspector General, Indescifrabil. Șeful Secției, Indescifrabil.

Nr. 275—1938 **Amenzile școlare.** Comunicăm în copie ord. No. 1673—1939 al M. Ed. N. spre știre și conformare: Domnule Revizor, Ministerul de Finanțe, cu adresa No. 444976, din 3 Ianuarie 1939, ne aduce la cunoștință că, a dat dispozițiuni Administrațiilor Financiare, prin ordinul circular Nr. 388190, din 26 Noemvrie 1938, cu privire la activitatea urmăririi și încasării amenzilor școlare, aplicate elevilor cu frecvență neregulată. Administrația Financiară a jud. Bihor, raportează însă Ministerului de Finanțe, cu rap. Nr. 25262, din 16 Decemvrie 1938, că nerealizarea la timp a amenzilor datorate de unele școli, e cauzată de întocmirea incompletă a listelor de amenzi ce se trimit neacondiționate către percepțiile respective. Față cu aceste constatări, binevoști a lua măsuri, ca direcțiunile școalelor primare să întocmească complet listele de amenzi școlare, adăugându-le și apoi să le înainteze, prin percepții, Administrațiilor Financiare, pentru urmărire și încasare. p. Director General, Indescifrabil. Subdirector, C. I. Angelescu.

Nr. 854—1939. **Inițierea pepinierelor școlare.** Comunicăm în copie ord. No. 2783—1939 al Insp. șc. Cluj, spre știre și conformare: Domnule Revizor, În vederea instruirii elevilor de curs primar și mai ales a celor din clasele V, VI și VII, și în scopul de a deprinde pe aceștia cu dragostea de pomi și a le da noțiunile principale de producere, sădare și îngrijire a pomilor fructiferi cari lipsesc din gospodăriile sâtenilor noștri, în conformitate cu ord. Onor. Minister Nr. 4143—1939, vă invităm să luați măsuri să se inițieze mici pepiniere școlare, pe cât posibil la toate școlile, cari dispun de mici suprafețe de teren. Directorii de școli și învățătorii urmează să dea tot concursul pentru inițierea acestor pepiniere, pregătind și cultivând terenul chiar cu elevii, spre a-i putea obișnui cu lucrările horticole și pomicole. Totodată binevoști a cere și concursul Camerilor agricole respective, spre a pune la dispoziția școalelor materialul de însămânțarea, sădare, altoire și îngrijire necesar unor astfel de pepiniere, precum și personalul de îndrumare. p. Inspector General, Indescifrabil. p. Șeful Secției, Indescifrabil.

Nr. 858—1939. Fixarea datei ex. de definitivat.

Comunicăm în copie ord. No. 2686—1939 al Insp. șc. Cluj spre știre și conformare: Domnule Revizor, Avem onoare a vă face cunoscut că Ministerul, având în vedere dispozițiunile art. 118 din legea învățământului primar, și art. 8 din legea pentru modificarea unor dispozițiuni din legea învățământului primar, prin decizia Nr. 12393—1939, fixează începerea examenului de definitivat al învățătorilor cu titlu provizoriu și cu un stagiu de trei ani de funcționare efectivă în învățământ, pe ziua de 3 Aprilie 1939. Comunicați celor în drept. p. Inspector General, Indescifrabil. p. Șeful Secției, Indescifrabil.

Nr. 944—1939. Conducerea elevilor la biserică.

Comunicăm în copie ord. Nr. 4260—1939 al Insp. Reg. școlar Cluj, spre știre și conformare: Vă facem cunoscut că Ministerul, prin Ord. Nr. 10657—1939, aprobă propunerea dlui Inspector General șef Teodor Neș și dispune ca în comunele cu o singură biserică românească, elevii români, indiferent de confesiune, să fie conduși numai la serviciile divine ce se oficiază în bisericile românești, nu la bisericile minoritare. Comunicați celor în drept. p. Inspector General, Ștefan N. Radu. p. Șeful Secției, Eugen Albu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nr. 1182—1939. Inițierea secțiilor minoritare.

Comunicăm în copie Ord. Nr. 5280—1939 al Insp. Reg. Cluj, spre știre și conformare: Domnule Revizor, Vă facem cunoscut că Ministerul, prin decizia Nr. 28427 din 14 Februarie 1939, conform art. 7 din Legea învățământului primar și normal-primar a dispus ca în localitățile cu populație maghiară considerabilă și unde există numărul legal de copii de școală, se vor putea înființa școli primare cu limba de predare ungară sau secție maghiară de stat. Personalul didactic al acestor școli se va recruta conform art. 113, 115, și 126 din legea învățământului primar. Până la pregătirea învățătorilor într-o școală normală specială de stat, se vor putea utiliza învățătorii dintre cei existenți în urma unor examene diferențiere. Părinții copiilor minoritari vor putea alege școala pe care o voiesc, respectând însă dispozițiunile legale și principiile referitoare la constatarea apartenenței etnice a copilului. Comunicați celor în drept. p. Inspector General, Ștefan N. Radu. p. Șeful Secției, Eugen Albu.

Nr. 1183—1939. Experiențe în școlile prim. de stat.

Comunicăm în copie ord. Nr. 6011—1939 al Insp. Reg. Cluj, spre știre și conformare: Domnule Revizor, Vă facem cunoscut că aprobăm ca dl Seucan Coloman doctorand în filozofie, domiciliat în Cluj, să facă experiențele necesare complectării tezei Dsale de doctorat la școlile primare de stat din jud. Dv. Inspector General, Indescifrabil. p. Șeful Secției, Eugen Albu.

Nr. 1277—1939. **Retragere de autorizație și dispoziție ministerială.** Comunicăm în copie ord. Nr. 26173 — 1939, al Ministerului Educației Naționale spre știre și conformare: Domnule Revizor, Vi se aduce la cunoștință următoarele dispozițiuni: 1. Ministerul retrage autorizația, ce s'a dat pentru prezentarea piesei „Zgrițoroaica“, al cărui autor este dl N. D. Voiculescu din R. Sărat. 2. Potrivit adresei Nr. 4977—3939, a Ministerului Cultelor și Artelor, numai preoții bisericii dominante au dreptul să se prezinte la praznicul Bobotezei, cu Sf. Cruce și apă sfințită, spre a binecuvânta după tradiția țării, clădiri în care sunt instalate instituțiile publice. Comunicați aceste dispoziții direcțiilor școlilor primare. p. Director General, Indescifrabil. Șeful Serv. Subdirector, C. I. Angelescu.

PAGINA ASOCIAȚIEI

Secția Sălaj a Asociației Generale a Învățătorilor din România
No. 60—1938. Carei, la 23 Dec. 1938.

CIRCULARĂ

Tuturor membrilor Secției Sălaj a Asoc. Gen. a Inv. din România

Domnule Coleg,

Comunicându-Vă, în copie, adresa Asociației Generale a Învățătorilor din România: „Domnule Președinte, Asociația Generală a Învățătorilor a hotărât înscrierea tuturor membrilor săi în „Frontul Renașterii Naționale“. Comunicându-Vă aceasta, avem onoare a Vă ruga să binevoiți a aduna la secțiunea Dv. județeană declarațiile de înscriere ale tuturor colegilor învățători și colegelor învățătoare din acel județ. Acestea declarații ne vor fi înaintate cât mai urgent. Președinte, ss. T. D. Jacobescu. Secretar general, ss. I. Tacu“. Vă rugăm a completa și semna formularul declarației de mai jos și a ni-o restitui urgent*).

Președintele Secției Sălaj, *Ioan Cleja.*

*) S'a trimis individual tuturor membrilor corpului didactic primar.

◆ POȘTA REDACȚIEI ◆

Din motive cu totul independente de voința noastră, revista n'a putut să apară la timp, și astfel am fost nevoiți să edităm număr dublu. Sperăm însă că în viitor vom putea repara această întârziere, intrând în lăgașul normal și tradițional: apariția regulată.

Articolele „Importanța jocului în perioada școlii“ și „Învățătorul folklorist“ în numărul viitor. — Dnii autori sunt rugați a ne trimite manuscrisele.

P. Dr. I. D. Cluj. Vă primim cu mare satisfacție și mulțumire în șirul colaboratorilor noștri.

(d. m.)

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație, cultură profesională și afirmare națională.

Redacția și administrația: ZĂLAU.

IMPORTANT: Abonarea revistei nu constituie obligație pentru nimeni. — Cine reține însă Nr. 1—2 se consideră abonat pe întreg anul 1939.

Abonamentul 100 Lei pe an pentru învățători;
260 Lei pentru școli și instituțiuni

Inregistrată la Tribunalul jud. Sălaj, S. II., No. 3572 din 3 Iunie 1938.

CUPRINSUL N-rului 1—2, Anul XVI.

<i>D. Mărgineanu:</i> Adevărata educație națională integrală	1
<i>D. Salade:</i> Viitorul fișei școlare	5
<i>P. C. Buzescu și Gh. I. Popescu:</i> Localismul și regionalismul în educație	9
<i>Gr. Pupăză:</i> 24 Ianuarie	13
<i>Dr. Ilie Dăianu:</i> Un dascăl literat: Ion Pop Reteganul	17
<i>Gheorghe Bota:</i> Democrație și străjerie	20
<i>V. Păsteanu:</i> Șezătoarea	26
<i>G. Selyben:</i> Insemnări din Noemvrie	29
<i>Ștefan C. Coman:</i> Cu bulgări de zăpadă	31
<i>Gh. Hobjilă:</i> Lozul câștigător	33
<i>Ion Cleja:</i> † Gheorghe Pteancu 1855—1939	37
<i>Iosif V. Ardeleanu:</i> † Gheorghe Farcu	40
<i>Administrație și legislație școlară</i>	45
<i>Cooperarea rurală</i>	47
<i>Pagina Serviciului Social</i>	50
<i>Pagina Juridică</i>	52

CĂRȚI-REVISTE:

Șt. Bârsănescu: Didactică — T. Martas: D'Annunzio. — D. Bunescu: Versuri, „Pământ și suflet Oltenesc” Craiova. — Enciclopedia României. — Voicu Nițescu: „Scurt popas în Japonia”. — B. Jordan și V. Gheța: „Cartea șezătorilor școlare”.

CRONICĂ:

Înaltă distincție. — Numire. — M. Sa Regele a dăruit țărănimii 1143 plugi. — Organizarea învățământului public în programul guvernului. — Examenul de bacalaureat al elevilor minoritari. — Cum se vor face cererile de concedii ale corpului didactic. — Îngrijirea pomilor. — Baluri și serbări în localurile școlilor. — Preoții membri ai comisiei de examinare. — Elevii sectanți nu vor lipsi Sâmbătă dela școală.

<i>Buletinul Revizoratului Școlar</i>	62
<i>Pagina Asociației</i>	72
<i>Redacționale</i>	72